Ազգ
Azg
armenian daily
26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2001 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 238 (2442)

Ամանորի օրերին Հայաստանը հոսանք կմատակարարի Թբիլիսիին

ԹԲԻԼԻՍԻ, 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 25-ին «Հայէներգոյի» եւ «AES-Թելասիի» միջեւ համաձայնագիր է ստորագրվել Ամանորի օրերին Հայաստանից Վրաստան էլեկտրաէներգիայի (օրական 120 մեգավատ) մատակարարումների մասին: Ինչպես հաղորդում է «Կավկազպրեսը», համաձայնագիրը հաշվի է առնում էլեկտրաէներգիայի մեկ կիլովատի դիմաց 2,54 սենթի վճարում հայկական կողմին եւ հաշվի է առնում էլեկտրաէներգիայի մատակարարումներ դեկտեմբերի 25-ի երեկոյից մինչեւ 2002 թվականի հունվարի 3-ը: Ինչ վերաբերում է պայմանագրի երկարացմանը, ապա այդ հարցը կքննարկվի ավելի ուշ: Այժմ Վրաստանը ստանում է էլեկտրաէներգիա Ռուսաստանից եւ վճարում մեկ կիլովատ էլեկտրաէներգիայի դիմաց 2,4 սենթ: Ռուսական էլեկտրաէներգիան Վրաստանում կստացվի այնքան ժամանակ, քանի դեռ անհրաժեշտություն կլինի:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՑ

«Հայաստանը մեր լավ բարեկամն է, մենք բարի գալուստ ենք մաղթում նախագահին»

Մոհամմադ Խաթամին այս խոսքերով դիմավորեց Ռոբերտ Քոչարյանին

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թեհրան

Իրանական «Նոռուզ» օրաթերթը Հայաստանի նախագահի Իրան պաշտոնական այցելության նախօրեին մեծ լուսանկարով ներկայացրել էր Ռոբերտ Քոչարյանին, իսկ կից հոդվածը վերնագրել՝ «Հեյդար Ալիեւը չեկավ, գալիս է Ռոբերտ Քոչարյանը»: Հարավային Կովկասի երեք հանրապետությունների նախագահները 2001 թ. ընթացքում Իրան այցելելու պաշտոնական հրավերներ էին ստացել: Մի քանի օրից տարին ավարտվում է...

Ընդհանուր առմամբ 2001 թ. եւ քաղաքական, եւ առեւտրատնտեսական առումներով Իրան-Հայաստան հարաբերությունները հասան բավականին բարձր մակարդակի: Միայն այս տարվա ընթացքում Թեհրանում Իրանի նախագահ Խաթամին ընդունել է ՀՀ ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանին, Սահմանադրական դատարանի նախագահ Գագիկ Հարությունյանին, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Արտաշես Թումանյանին, իսկ Երեւանում նախագահ Քոչարյանը ընդունել է Իրանի ազգային անվտանգության խորհրդի քարտուղար Հասան Ռոհանիին: Եվ հայ, եւ իրանցի դիվանագետները նշում են, որ նախագահ Քոչարյանի այս այցը Իրան-Հայաստան հարաբերություններում լինելու է շրջադարձային:

«Հայաստանի եւ Իրանի նախագահների միջեւ շատ ջերմ, անմիջական զրույց գնաց: Այցի ընթացքում նախատեսվում է մոտ 11 փաստաթուղթ ստորագրել տնտեսական, մշակութային, մաքսային ոլորտներին վերաբերող: Կարծում եմ, նախագահ Քոչարյանի այցը շրջադարձային է լինելու ոչ միայն տնտեսության ուղղությամբ ձեռքբերումներ ունենալու առումով, այլեւ ամբողջությամբ վերցրած: Կարծում եմ, որ տարեվերջը նախագահ Քոչարյանը կփակի Իրան այցելության շատ կարեւոր ձեռքբերումներով, որոնք հետագայի համար իսկապես լուրջ նշանակություն կունենան», մեզ հետ զրույցում ասաց Իրանում Հայաստանի դեսպան Գեղամ Ղարիբջանյանը:

Տես ☛ էջ 2

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ

Դեկտեմբերի 28-ին Երեւան կժամանի Իլյա Կլեբանովը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Դեկտեմբերի 28-ին նախատեսվում է ՌԴ փոխվարչապետ, տնտեսական համագործակցության հայ-ռուսական միջկառավարական հանձնաժողովի համանախագահ Իլյա Կլեբանովի այցը Հայաստան: Այս մասին դեկտեմբերի 25-ին լրագրողներին հայտնեց ՀՀ պաշտպանության նախարար, հանձնաժողովի հայկական կողմից համանախագահ Սերժ Սարգսյանը: Ըստ նրա, Կլեբանովի այցի նպատակը Ռուսաստանին Հայաստանի պետական պարտքի դիմաց մի շարք ձեռնարկությունների կամ դրանց բաժնետոմսերի փոխանցման հարցի վերջնական լուծումն է: Նախարարի գնահատականով, 2001 թվականը կարելի է համարել հայ-ռուսական հարաբերությունների առավել ինտենսիվ զարգացման տարի:

Ինչ վերաբերում է երկրի պաշտպանության համակարգին, ապա, ըստ Սարգսյանի, չնայած պատերազմական գործողությունների հնարավոր վերսկսման մասին խոսակցություններին, 2001 թ. հայկական բանակը շարունակել է բնականոն գործունեությունը՝ գործնական եւ տեսական գիտելիքների ձեռք բերումը, մարտական պատրաստականության բարձրացումը, այսինքն՝ կատարում է իր առջեւ դրված խնդիրները: «Կարծում եմ, մեր սպաներին հաջողվել է որոշ չափով ժողովրդի աչքում բարձրացնել բանակի վարկանիշը», նշեց նախարարը: Նա ընդգծեց, որ դրանք միայն խոսքեր չեն. այդ են վկայում զորակոչի սահուն ընթացքը, բանակ-հասարակություն հարաբերությունների սերտացումը, նորակոչիկների տրամադրությունը եւ բանակի այսօրվա բարոյահոգեբանական մթնոլորտը:

Հանրապետության կարեւոր մայրուղիներից մեկն անանցանելի է

Այս օրերին հեռուստատեսությամբ հայտարարություններ են հնչում, թե հանրապետության հիմնական, կարեւոր մայրուղիները ձյունից մաքրված են եւ երթեւեկության համար վտանգավոր չեն: Ենթադրաբար կամ տեղեկատվությունը ճշտված չէ, կամ էլ Աշտարակ-Ապարան ճանապարհահատվածը, որ Վանաձորն ու Երեւանն է միմյանց կապում, կարեւոր մայրուղի չի համարվում: Այն գրեթե անանցանելի է եւ վտանգում է այս ճանապարհով երթեւեկողների կյանքը՝ ոչ աղ եւ ոչ էլ ավազ շաղ տված չէ: Վարորդների միակ հույսն իրենց վարպետությունն է: Երկուշաբթի երեկոյան, Ապարան չհասած, մերկասառույցի եւ ձյան, իսկ ավելի ստույգ՝ պատասխանատու մարմինների անպատասխանատվության զոհ էր դարձել բեռնատար մի մեքենա:

Մ. Հ.

«Կրեդիտ-Երեւանում» եւ նրա շուրջ

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Արդեն երրորդ օրն է, որ «Կրեդիտ-Երեւան» բանկը գտնվում է Կենտրոնական բանկի խնամակալության ներքո: Այստեղ նշանակվել է ժամանակավոր ադմինիստրացիա՝ ԿԲ բանկային վերահսկողության դեպարտամենտի փաստաթղթային վերահսկողության վարչության պետ Հակոբ Մալխասյանի գլխավորությամբ:

«Կրեդիտ-Երեւանի» գործերի վատթարացումը, սակայն, ինչպես մեզ տեղեկացրին բանկի բակում հավաքված ավանդատուները, սկսվել է մի քանի ամիս առաջ: Այդ ժամանակ իրենց տոկոսները ստանալու նպատակով բանկի բաժանմունքներ այցելած հաճախորդներին խնդրում էին «մի փոքր սպասել»: Ժամկետանց ավանդատուների գոյությունը չժխտեց նաեւ Հակոբ Մալխասյանը, որի հետ հանդիպելու հնարավորություն ունեցանք մի քանի լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներս:

Դրանց թիվը 183 է, իսկ ընդհանրապես ավանդատուների թիվը 3900 է: Ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարը թույլտվություն խնդրեց չհայտնելու, թե որքան է ավանդատուների ընդհանուր գումարը, բայց ընդգծեց, որ նախ եւ առաջ վճարվելու են ժամկետանց ավանդները:

Տես ☛ էջ 3

ՀՀ-ում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ է նշանակվել Արման Մելիքյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը դեկտեմբերի 24-ին ստորագրել է հրամանագիր, համաձայն որի արտակարգ դեսպանորդ եւ լիազոր նախարար Կարեն Միրզոյանն ազատվել է Հայաստանի Հանրապետությունում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցչի պաշտոնից՝ այլ աշխատանքի անցնելու կապակցությամբ:

Ինչպես հայտնեց ԼՂՀ նախագահի մամլո քարտուղարի պաշտոնակատարը, Արկադի Ղուկասյանի մեկ այլ հրամանագրով ՀՀ-ում ԼՂՀ մշտական ներկայացուցիչ է նշանակվել Արման Մելիքյանը:

«Հայկական ավիաուղիների» նոր տնօրենն է Աբել Համբարձումյանը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ կառավարությանն առընթեր քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչության պետ Հովհաննես Երիցյանի հրամանով «Հայկական ավիաուղիներ» ՓԲԸ գլխավոր տնօրենի պաշտոնակատար է նշանակվել Աբել Համբարձումյանը: Ինչպես հայտնում են ՀԱՌ լրատվական ծառայությունից, մինչ այդ Ա. Համբարձումյանը ԱՊՀ երկրներում եւ Արեւելյան Եվրոպայում ՀԱՌ-ի տարածաշրջանային ներկայացուցիչն էր: Ա. Համբարձումյանը ծնվել է 1949 թվականին Երեւանում: Ավարտել է Կիեւի ավիացիոն ինժեներական ինստիտուտը եւ Ավիացիոն ղեկավար կադրերի պատրաստման Լենինգրադի ակադեմիան: 1973 թ.-ից աշխատել է Հայաստանի ավիացիայի համակարգում որպես վերգետնյա շինարարության եւ շահագործման ինժեներ, իսկ 1979 թ.-ից նույն համակարգում ղեկավար պաշտոններ է զբաղեցրել, մասնավորապես, եղել է «Զվարթնոց» օդանավակայանային համալիրի պետ: ՀԱՌ-ի ստեղծումից հետո եղել է ավիաընկերության ներկայացուցիչը Մոսկվայի «Վնուկովո» օդանավակայանում, հետագայում գլխավոր ներկայացուցիչը Ուկրաինայում, այնուհետեւ՝ ազգային փոխադրողի չվերթների ապահովման եւ կազմակերպման կենտրոնի պետը:

«ՆՏ». Ստեղծումից ի վեր 8 տարիների ընթացքում ՀԱՌ-ն ունեցել է շուրջ մեկ տասնյակ տնօրեններ, որոնցից քչերն են եղել ավիացիայի մասնագետներ:

ԱՐԱԲ-ԻՍՐԱՅԵԼԱԿԱՆ

Արաֆաթին չթույլատրվեց Բեթղեհեմ գնալ

Կրակոցներ Հորդանանի հետ սահմանագծում

Հակառակ խոստումներին եւ ակնկալություններին, Պաղեստինի Ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը երկուշաբթի օրը Բեթղեհեմ չգնաց Քրիստոսի ծննդյան ավանդական արարողությանը մասնակցելու: Իսրայելի կառավարությունն արգելել էր նրան Ռամալլայից դուրս գալ, «քանզի դեռեւս չի կատարել պաղեստինցի ահաբեկիչներին ձերբակալելու իր պարտականությունը»: Դիտորդների կարծիքով, Արաֆաթը, որ համենայն դեպս կարող էր գոնե փորձ անել անտեսելու իսրայելցիների արգելքը, ուզեց Բեթղեհեմի արարողություններից իր բացակայությամբ շեշտել Իսրայելի իշխանությունների անհանդուրժողականությունը, ինչը երեկ համընդհանուր դատապարտման արժանացավ:

Մյուս կողմից, երեկ լարված իրավիճակ ստեղծվեց Հորդանան գետի հովտում, երբ սահմանի դեպի մյուս կողմը կրակ բացվեց իսրայելական ուժերի վրա, որի հետեւանքով սպանվեց մեկ եւ վիրավորվեց երկու իսրայելցի զինվոր: Ի պատասխան, հրեական ուժերը գործողություններ ձեռնարկեցին հորդանանյան սահմանի ներսում եւ սպանեցին 2 պաղեստինցու: Թել Ավիվը հերքեց, թե իր զորքերը մտել են Հորդանանի սահմաններից ներս:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

ՀՌԱԿ նոր կառույց Վանաձորում

Երկուշաբթի օրը Վանաձորի ՀՌԱԿ ակումբներին ավելացավ եւս մեկը:

Կուսակցության նորաստեղծ կառույցի անդամները մտավորականության ներկայացուցիչներ էին, որոնք քաջատեղյակ լինելով ներքաղաքական կյանքին, իրենց մտորումներն էին հայտնում ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանին եւ վարչության անդամ Միխակ Գեւորգյանին, ցանկանում էին իմանալ կուսակցության դիրքորոշումներն այս կամ այն քաղաքական, տնտեսական հարցի վերաբերյալ:

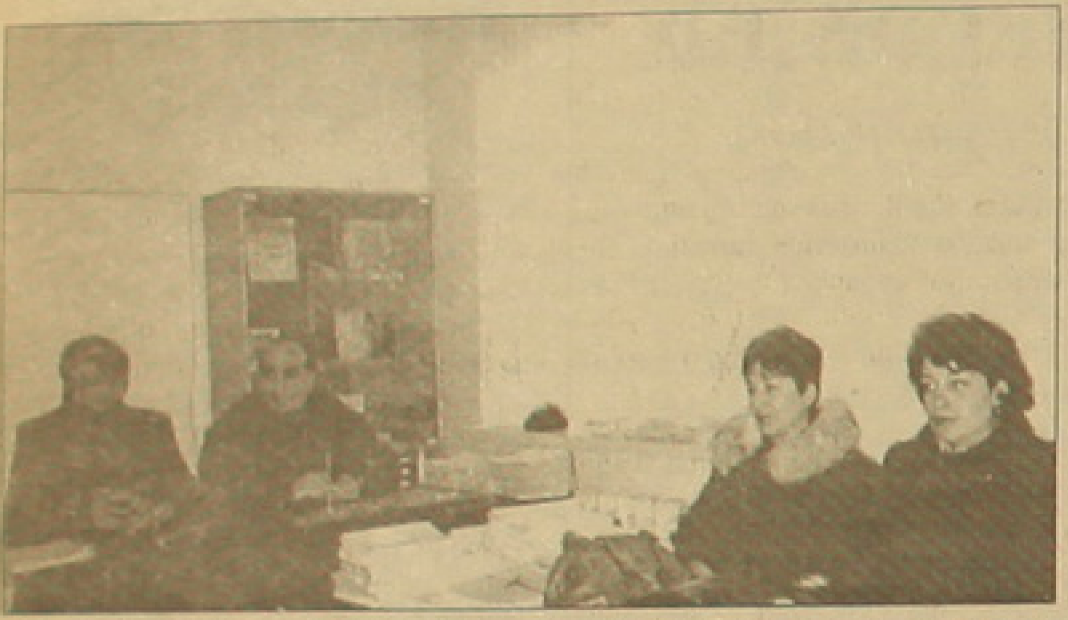

Հատկանշական էր, որ նորագիր ռամկավարներից գրեթե ոչ ոք անկախության տարիների ընթացքում որեւէ քաղաքական կուսակցության չի հարել: Պատմաբան Գայանե Ադերյանը ռամկավար դառնալու իր ցանկությունը բացատրեց այն հանգամանքով, որ քաջատեղյակ է կուսակցության հայրենանվեր պատմությանը, իսկ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունն իր ստեղծման օրվանից վարած քաղաքականությամբ ապացուցել է, որ պետության եւ ժողովրդի շահը կուսակցականից վեր է դասում:

Այս հանդիպման ժամանակ եւս քննարկվեց գործող նախագահին առաջիկա նախագահական ընտրություններում պաշտպանելու ՀՌԱԿ-ի որոշումը, ինչի վերաբերյալ Հարություն Առաքելյանը նշեց.

– Ռոբերտ Քոչարյանն իր վարած արտաքին եւ ներքին քաղաքականությամբ կյանքի է կոչում այն գաղափարներն ու նպատակները, որ ռամկավարներն են դավանում: Բացի այդ, համեմատելու հնարավորությունը փոքր է, անկախության տարիներին մենք երկու նախագահ ենք ունեցել եւ հնարավոր չէ նրանց միջեւ համեմատության եզրեր անցկացնել: Հայաստանում եւ սփյուռքում գործող որոշ լրատվամիջոցներ չարախոսում են՝ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին «ժապավեն կտրող» անվանելով, կարծես տխրում են՝ տեսնելով մեր տնտեսության որոշակի հաջողությունները: Ցանկացած հայի համար, կարծում եմ, ավելի լավ է, որ իր երկրի նախագահը ժապավեն կտրի՝ աշխատատեղեր բացելով, քան մարդկանց գլուխներ, ինչպես ոչ վաղ անցյալում էր. ՀՀՇ-ում նստած էր բանդան՝ ՆԳՆ գրքույկը գրպանում, եւ կատարում էր վերեւների «պետական շինարարության» հրամանները՝ օրը ցերեկով, բոլորիս աչքի առաջ հալածվում էին մարդիկ, որոնք համարձակություն էին ցուցաբերել կյանքին նայել կամ մտածել ոչ իրենց նման: Այնպես որ, անցել է ոչ լեգիտիմ ծնվածների իշխելու ժամանակը:

Ուսուցչուհի Ալվարդ Ասլիկյանն արտահայտեց Վանաձորի մտավորականության համար մեկ ընդհանուր մտահոգություն՝ տեղեկատվության միակ աղբյուրն այստեղ հեռուստատեսությունն է: Տիկին Ալվարդը ցանկություն հայտնեց, որ նորաստեղծ ակումբն «Ազգ» ստանա, ինչը եւ խոստացավ ՀՌԱԿ փոխատենապետը, որ նաեւ թերթի տնօրենն է:

ՄԱՌԼԵՆԱ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

Կթանկանա՞ հայկական ապրանքների փոխադրումը

Քննարկում գործարարության աջակցման խորհրդի տարեվերջյան նիստում

Գործարարության աջակցման խորհրդի, որի նախագահն է վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը, երեկվա նիստի գլխավոր հարցը հայկական ապրանքները Սեւ ծովով փոխադրելու սակագների թանկացմանն էր վերաբերում: Փոթի-Իլյիչովսկ լաստանավային անցումն իրականացնող ուկրաինական «Ուկրֆերրի» ընկերության ղեկավարությունն առայժմ բանավոր զգուշացրել է, որ հունվարի 10-ից վերացնելու է հայկական ապրանքների տեղափոխման համար սահմանված 20 տոկոս զեղչը: Բացի դրանից, փոխվելու է նաեւ հայկական բեռներն ընդունող նավահանգիստը: Փոթիի փոխարեն՝ Բաթումը: Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահ Արսեն Ղազարյանը տեղեկացրեց, որ վերոնշյալ երկու գործոնները հաշվի առնելով, 1 տոննա ապրանքի արժեքը թանկանալու է 5-6 դոլարով: Այս գործողությունները ուկրաինական կողմը բացատրում է դեպի Փոթի իր բեռնափոխադրումների աճով, որտեղ հնարավոր չի լինի այլեւս ամբողջությամբ դրանք սպասարկել: Իսկ հայ գործարարների կարծիքով, ուկրաինական ընկերությունը, ունենալով մենաշնորհ, թելադրում է իր պայմանները: Եվ քանի որ այլընտրանք չունեցող եւ շրջափակման մեջ գտնվող երկիրը Հայաստանն է, «Ուկրֆերրին» ընտրությունը կատարել է մեր բեռների համար:

Այս հարցը կարգավորելու նպատակով համապատասխան քայլեր են ձեռնարկել նաեւ Հայաստանի իշխանությունները: Իրենց ուկրաինացի գործընկերներին են դիմել վարչապետն ու արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարը, սակայն առայժմ անպատասխան: Նիստի ընթացքում Անդրանիկ Մարգարյանը հանձնարարեց արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարին, որը նաեւ հայ-ուկրաինական միջկառավարական հանձնաժողովի նախագահն է, օպերատիվ կապ հաստատել ուկրաինական կողմի հետ: «Անհրաժեշտության դեպքում տրանսպորտի նախարարության ներկայացուցիչներին կգործուղենք», ավելացրեց վարչապետը: Այդուհանդերձ, արդյունաբերողների եւ գործարարների միության նախագահի կարծիքով, պետական կառույցների միջամտությունը կլինի խորհրդանշական, քանի որ «Ուկրֆերրին» մասնավոր կառույց է եւ ինքն է որոշումներ կայացնում: Նա տեղեկացրեց նաեւ, որ ներկայումս բանակցություններ են ընթանում եւ ուկրաինական ընկերության, եւ վրացական երկաթուղու ղեկավարների հետ: Վերջիններիս հետ բանակցելու նպատակն այն է, որ եթե ի վերջո Բաթումով կատարվեն փոխադրումները, ապա գոնե վրացական երկաթուղին իջեցնի սակագները:

Գործարարության աջակցության խորհրդի նիստի օրակարգի հարցերից էր նաեւ «Վերջին զարգացումները Հայաստանի գործարար միջավայրում» փաստաթղթի քննարկումը: Նախորդ նիստի ժամանակ դարձյալ արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարարությանն էր հանձնարարվել ներկայացնել տեղեկանք եւ միջոցառումների ծրագիր այս հարցի վերաբերյալ: Տեղեկանքում մի շարք առաջարկներ են արված ձեռնարկությունների լիցենզավորման, հարկային դրույքաչափերի եւ հարկային վարչարարության, ստուգումների իրականացման հարցերի շուրջ: Նախարարությունն առաջարկել էր մասնավորապես առանց քրեական գործ հարուցելու բացառել ստուգումների իրականացումը: Այս առաջարկի ընդունումը հետաձգվել է: Խորհրդի տարեկան հաշվետվության քննարկումը նույնպես հետաձգվեց հաջորդ նիստին, որն արդեն տեղի կունենա եկող տարվա հունվարին: Այնուամենայնիվ Անդրանիկ Մարգարյանը խորհրդի գործունեությունը դրական գնահատեց, նշելով, որ եկող տարի ավելի բարձր չափանիշ պետք է սահմանենք, ավելի էական հարցեր առաջադրենք եւ փորձենք դրանք լուծել, աջակցել գործարարության զարգացմանը:

Խորհրդի այս տարվա գործունեության վերաբերյալ դրական արտահայտվեց նաեւ ՀԱԳՄ նախագահ Արսեն Ղազարյանը. «Մենք ի սկզբանե ողջունել ենք խորհրդի ստեղծումը, բայց կասկած ունեինք արդյունքի վերաբերյալ: Սակայն տարվա ընթացքում մենք, իբրեւ գործարարության աջակցության խորհուրդ, կարողացանք հարցեր մտցնել կառավարություն եւ դրանց լուծում տալ: Անմիջական կապը բավականին արդյունավետ եղավ: Հատկապես կցանկանայի նշել խորհրդի քարտուղարության լավ աշխատանքը, որը հետամուտ էր մեր խնդիրների բարձրացմանը եւ որոշումների կենսագործմանը»:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Հայաստանը մեր լավ բարեկամն է, մենք բարի գալուստ ենք մաղթում նախագահին»

Սկիզբը էջ 1

Եռօրյա պաշտոնական այցի ընթացքում Հայաստանի եւ Իրանի նախագահները միմյանց հետ կհանդիպեն չորս անգամ: Առաջին հանդիպումը, որ դեսպան Ղարիբջանյանի խոսքերով, անցել է «շատ ջերմ», տեղի ունեցավ երեկ առավոտյան՝ երկու նախագահների ծանոթացման հանդիպումն էր: Երեկ երեկոյան «Թալար» պալատում տեղի ունեցավ Խաթամի-Քոչարյան առանձնազրույցը, որի ավարտին Հայաստանի եւ Իրանի պատվիրակությունների հանդիպումն էր ընդլայնված կազմով: Իսկ այսօր Իրանի հոգեւոր առաջնորդ Սեյեդ Ալի Խամենեին կընդունի Ռ. Քոչարյանին, հանդիպմանը մասնակցելու է նաեւ նախագահ Խաթամին: Քոչարյան-Խաթամի չորրորդ հանդիպումը կկայանա վաղը երկկողմ փաստաթղթերի ստորագրման արարողությանը: Այս եւ մյուս հանդիպումներին **«Ազգը»** կանդրադառնա, իսկ այժմ պատմենք, թե ինչ եղավ Ռ. Քոչարյանի պաշտոնական այցելության առաջին օրը:

Միանգամից նշեմ, որ իրանական կողմն այս այցելությանը նախապատրաստվել է ամենայն լրջությամբ, դա զգացվում էր հենց օդանավակայանից: «Սաադաբադ» նախագահական պալատում ՀՀ նախագահին դիմավորեց եւ ողջունեց Իրանի նախագահը, հնչեցին երկու պետությունների օրհներգերը: Առաջին կարճատեւ հանդիպումից հետո նախագահ Խաթամին ասաց, որ Հայաստանը Իրանի լավ հարեւանն է, Հայաստանի անկախացումից հետո երկու պետությունների հարաբերությունները լավ են եղել, միաժամանակ նշելով, որ դեռ «լավացնելու տեղ կա»:

Ապա Հայաստանի պատվիրակությունը ուղեւորվեց Իրանի Իսլամական Հանրապետության հիմնադիր այաթոլլահ Խոմեյնիի դամբարան: «Այցելելով համաշխարհային պատմության մեջ իր ուրույն տեղն ունեցող, Իրանի ժողովրդի կամքն ու հավատը խորհրդանշող քաղաքական եւ հոգեւոր գործչի այս հոյակերտ դամբարան, հարգանքի տուրք եմ մատուցում իսլամական հանրապետության հիմնադիր առաջնորդի հիշատակին», պատվավոր հյուրերի մատյանում գրեց Ռ. Քոչարյանը, ծաղկեպսակ դրեց Խոմեյնիի դամբարանին:

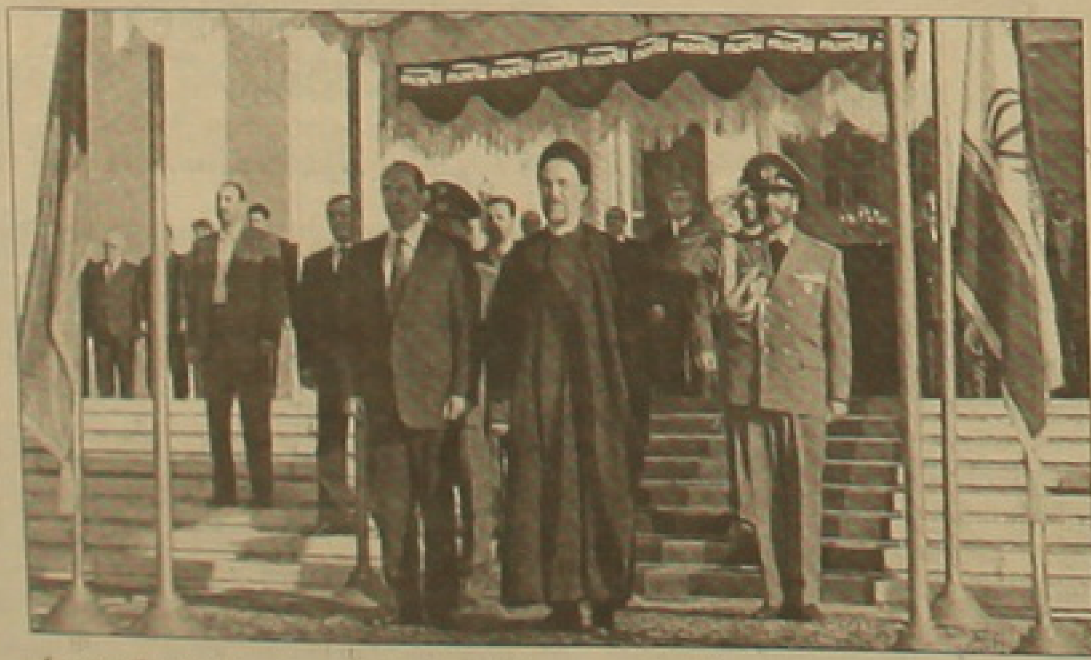

Օրվա երկրորդ կեսին նախագահ Քոչարյանը հանդիպեց ԻԻՀ պաշտպանության նախարար, ծովակալ Ալի Շամխանիին: Ըստ նախագահի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանի, բանակցություններում քննարկվել են անվտանգությանը վերաբերող տարածաշրջանային հարցեր:

Հայկական պատվիրակությունը ուղեւորվեց ԻԻՀ-ում ՀՀ դեսպանատուն, ծանոթացավ աշխատակիցների հետ, ծառ տնկեց, ապա նվեր ստացավ երկու գիրք՝ պարսկերենով Հայոց ցեղասպանության մասին: Դեսպանատնից Ռ. Քոչարյանն այցելեց Թեհրանի Սբ. Սարգիս եկեղեցի, որտեղ տրվեց բարեմաղթանքի պատարագ, որից հետո ՀՀ ղեկավարը ծաղկեպսակ դրեց Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձանին: Այս մասին, թերեւս, արժե առանձին անդրադառնալ, միայն նշեմ, որ շատ զգացմունքային եւ հուզիչ հանդիպում էր, հազարավոր թեհրանահայեր էին եկել եկեղեցի եւ առաջնորդարան:

Երեկոյան նախագահ Քոչարյանը հանդիպեց Իրանի ԱԳ նախարար Քամալ Խարազիի, ապա, ինչպես նշել եմ, առանձնազրույց ունեցավ Մոհամմադ Խաթամիի հետ:

ՄԻԺԻ-ն աղքատության հաղթահարման հիմնախնդիրներում

Հայաստանի ազգաբնակչության զգալի մասն այսօր աղքատության շեմին է: Սոցիալական այս երեւույթը մեր երկրի ամենացավոտ խնդիրներից է: Մինչդեռ հասարակական ներդաշնակության, տնտեսական, քաղաքական բավարար զարգացման հասնել աղքատության նման ցուցանիշով հնարավոր չէ որեւէ երկրում: 2000 թ.-ին ՀՀ կառավարության մշակած «Աղքատության նվազեցման ռազմավարական ծրագրի» (ԱՆՌԾ) քննարկմանը նվիրված շարունակական միջոցառումներ է իրականացնում Մարդու իրավունքների եւ ժողովրդավարության ինստիտուտը (ՄԻԺԻ): Այդ միջոցառումների բովանդակային առանցքը ԱՆՌԾ-ի մասին հանրությանը տեղեկացնելը եւ նրա տարբեր օղակներից արվող առաջարկությունների ամփոփումը եւ ներկայացումն է ծրագրի մշակմամբ զբաղվող կառավարությունում ձեւավորված Համակարգող խորհրդին: Այս տարվա հունիսից ծրագրի իրականացման ընթացքում ՄԻԺԻ-ն կազմակերպել է 10 ակումբային քննարկումներ տարբեր թեմաներով (հանրային մասնակցության դերն աղքատության հաղթահարման գործում, աղքատությունը եւ զբաղվածության հիմնահարցը Հայաստանում, աղքատությունը եւ կոռուպցիան Հայաստանում եւ այլն):

Երեկ ՄԻԺԻ-ի այս տարվա վերջին՝ 10-րդ ակումբային քննարկմանը մասնակցում էին պետական, հասարակական, մասնավոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: ՄԻԺԻ-ի աշխատանքները ներկայացրին կազմակերպության գործադիր տնօրեն եւ ծրագրի պատասխանատու Մելինե Թովմասյանը, ծրագրի տնօրեն Հռիփսիմե Մանուկյանը: Ամփոփիչ խոսքով հանդես եկավ հանրային քաղաքականության փորձագետ, ՄԻԺԻ-ի խորհրդատու Աղասի Թադեւոսյանը: Նա հանգամանորեն ներկայացրեց ակումբային նախորդ քննարկումների ժամանակ մշակված սկզբունքային նշանակությամբ բազմաթիվ հարցեր, որոնք կնպաստեն աղքատության հաղթահարմանը մեր երկրում: Մի երեւույթ, որի հիմնական պատճառը, ըստ զեկուցողի, ժողովրդի մտածելակերպի մեջ է, եւ հասարակական սեկտորի դերը մարդկանց գիտակցության մեջ փոփոխություն կատարելն է, որպեսզի նրանք պահանջողից դառնան իրավատեր:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ժԲ տարի

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ

Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am

Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՂԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221

Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353

Համակարգ. ծառայութիւն / հեռ. 582483

Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:

Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿԱՆ

Չինովնիկական կռունկները ճզմում են խորհրդարանին

Ժամանակավոր հանձնաժողովները դատապարտվում են ձախողման. ինչո՞ւ

1992-95 թթ. էներգետիկ ոլորտի չարաշահումներն ուսումնասիրող հանձնաժողովը թերեւս միակն էր խորհրդարանում, որի բացահայտումները շարունակություն ունեցան: Ուսումնասիրությունների արդյունքները հանձնվեցին գլխավոր դատախազությանը, քրեական գործ հարուցվեց: Թե ինչ շարունակություն ունեցավ այդ գործընթացը, խորհրդարանի հետ որեւէ կապ չուներ: Ասացվեց այնպես, թե խորհրդարանը կատարեց իր գործը, բայց որեւէ կերպ չի կարողանում ազդել գործի ընթացքի վրա: Իրավական դաշտը թույլ չի տալիս:

Այդ հանձնաժողովի անդամ Մանուկ Գասպարյանը հետագայում բարձրաձայնեց, թե աշխատանքների ընթացքում իրենց հետաքրքրող բոլոր փաստաթղթերը կառավարության համապատասխան մարմինները տվել են առանց դժկամության: Միակ բացառությունը կազմել են էներգետիկ կենտրոնական շտաբից պահանջվածները, որոնք շարունակ հետաձգվելով այդպես էլ խորհրդարան չեն հասել մինչեւ հանձնաժողովի լիազորությունների ավարտը: Մանուկ Գասպարյանը դա կարճ բացատրեց. «Որ տային, գուցե մի քանի շնաձկներ բակարդն ընկնեին»: Իսկ նման «շռայլություն» չինովնիկական վերնախավն իրեն թույլ տալ չէր կարող: Ինչ-որ էլցանցերի պետերի, մանրմունր էներգետիկների դեմ քրեական գործեր հարուցելուց այն կողմ գլխավոր դատախազությունն այդպե՞ս էլ չանցավ:

Սակայն այդ հանձնաժողովը դեռ էժան էր պրծել: «Ոգեւորությունից խելքահան եղած խեղճ խորհրդարանն ի՞նչ իմանար, թե ինչ է գալու իր ստեղծած հաջորդ հանձնաժողովների գլխին, որոնք այս կամ այն չափով առնչություն ունեին կոռուպցիայի եւ առանձին չինովնիկների հետ: Առաջին զոհը, կարճ ասած, «27»-ի գործով ժամանակավոր հանձնաժողովը» դարձավ: Երբ հանձնաժողովի նախագահ Վահագն Գրիգորյանը կատարած աշխատանքի արդյունքների հաղորդմամբ կանգնեց ԱԺ ամբիոնի առաջ, պարզվեց, հիմնական մասով ասելիք չուներ: Հանձնաժողովի անդամ Գագիկ Կոստանդյանի կոչերը, թե մեկուսարաններում Յունանյանին իրավաբանական կոնսուլտացիաներ տալու գործով ձերբակալված եւ հետագայում կարճված գործով անհատների հանդեպ կատարված բռնարարքները բացահայտել կարող են՝ ուսումնասիրելով գործում ներգրավված 150 մարդկանց ցուցմունքները, մնացին այդպես էլ օդում կախված: Ոչ փաստաթղթերը տրվեցին, ոչ էլ հանձնաժողովականներին հնարավորություն տրվեց հանդիպելու նրանց հետ: Եվ արդյունքի հասնելու համար հանձնաժողովը ստիպված խնդրեց խորհրդարանին նախ լիազորությունների ժամկետները երկարաձգել, ապա հենց տուժողներից պարզել՝ ովքեր են իրենց ծեծի ու խոշտանգումների ենթարկել: Սակայն զարմանալին այն է, որ ոչ հանձնաժողովը փորձեց բացատրել, թե ինչու իրենց չտրվեց այդ ցուցակը, ոչ էլ համապատասխան մարմինները: Թե ինչքան դեռ կձգձգվեն շունուկատուական այս խաղերը, ոչ ոք չգիտի:

Խորհրդարանական հանձնաժողովներից ամենաողորմելին թերեւս հաջորդ՝ «Արմենտելի» գործն ուսումնասիրող հանձնաժողովն էր, որին ոչ ոք բանի տեղ չի դնում: Խորհրդարան ներկայացված այս հանձնաժողովի հաղորդման մեջ մասնավորապես կարդում ենք. «Հանձնաժողովն ուսումնասիրել է իր ձեռքի տակ եղած բոլոր փաստաթղթերը: 2001 թ. հուլիսի 3-ից սկսած հանձնաժողովը կառավարությունից, մասնավորապես կապի եւ տրանսպորտի ու արդարադատության նախարարություններից, ինչպես նաեւ ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունից պահանջել է հանձնաժողովին տրամադրել 35 անուն փաստաթղթեր, որոնք անհրաժեշտ են հանձնաժողովի աշխատանքներն առավել արդյունավետ կազմակերպելու համար:

Բացառությամբ ՀՀ նախագահի վերահսկողական ծառայությունից ստացված նյութերի եւ 15.08.2001 թ. տրանսպորտի եւ կապի նախարարի տեղակալի ուղարկած նամակի, հանձնաժողովը ուրիշ ոչ մի պաշտոնական պատասխան կամ իր պահանջած որեւէ փաստաթուղթ դեռ չի ստացել»: Ուշադրություն դարձրեք՝ այդ փաստաթղթերը կապված են կապի համակարգում կատարված գործարքների, «Արմենտելի» ստանձնած պարտավորությունների կատարման ընթացքի հետ եւ այլն:

Եվ դարձյալ որեւէ մեկը ոչ խորհրդարանից եւ ոչ էլ կառավարությունից հստակ չպատասխանեց առաջին հայացքից պարզ թվացող հարցին՝ ինչո՞ւ: Ըստ էության որքան էլ տքնի, հնարավորությունների սահմաններում այս հանձնաժողովը չի կարող պատասխանել, թե ի՞նչ էր կատարվում կապի ոլորտում մինչեւ համակարգը OTE-ին վաճառելը, ի՞նչ ընկերություն էր մինչ այդ գործող TWT-ն, որտեղի՞ց հայտնվեց հայկական շուկայում, ինչո՞ւ OTE-ի հետ նման խայտառակ պայմանագիր կնքվեց եւ նման հակաազգային դրույթներով լիցենզիա տրվեց «Արմենտելին»: Իսկ դրանք հենց այն հարցերն են, որոնք ուղղակի կապ կարող են ունենալ որոշ մարդկանց շահերի, նախկին կամ ներկա գործունեության ու անվտանգության հետ:

Կառավարության առաջարկած օրենքներից մեկի տապալման ժամանակ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանը կատարվածը բացատրեց խորհրդարանի վրա չինովնիկական ճնշմամբ եւ նրանց լոբբինգի ազդեցությամբ: Իրականում սա ոչ թե լոբբինգ է, այլ ուղղակի օրենսդիրին մասների վրա խաղացնելու «զվարճալի» եւ ողբերգական արարողություն: Ինչպես ասում են՝ իրար արժեն...

ԳՈՌ ԱԲՐԱՀԱՄՅԱՆ

«Կրեդիս-Երեւանում» եւ նրա շուրջ

Սկիզբը էջ 1

Երեկ արդեն սկսել էին այդ վճարումները: Առայժմ գումարների վճարման սահմանված նվազագույն շեմը 500 դոլար է: Հակոբ Մալխասյանը հուսով է, որ բոլոր ժամկետանց ավանդատուներին այդ չափի գումարների վճարման հարցն այսօր կլուծվի: Սակայն նա բնականաբար բացառեց բոլոր ավանդատուների միանգամից վճարումը, նշելով, որ նույնիսկ աշխարհի լավագույն բանկը կպայթի, եթե բոլոր ավանդատուները միանգամից պահանջեն իրենց գումարները: Կոնկրետ «Կրեդիս-Երեւանի» առնչությամբ տեղեկացվեց եւ ընդգծվեց, որ բանկը սնանկ չէ: ԿԲ-ն խնդիր է դրել նրան առողջացնել:

Առողջացման եւ բոլոր պահանջատեր ավանդատուների գումարների վերադարձման ժամկետներ նույնպես չնշվեցին, բայց շեշտվեց, որ դրա համար կան բավարար ակցիզներ՝ 15-16 մլրդ դրամ: «Չեմ ցանկանում հուսախաբ անել մարդկանց, բայց կարող եմ ասել, որ ես այստեղ եմ նշանակված, որպեսզի այդ հարցերը կարգավորեմ», ասաց ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ բանկի նախկին 2 խոշոր բաժնետերերը (Մարտին Հովհաննիսյանը եւ Վահագն Խաչատրյանը-Ա. Մ.) վաճառել են իրենց բաժնետոմսերը մոսկվայաբնակ հայ գործարար Լեւոն Մարկոսին, որն այժմ բանկի միակ խոշոր բաժնետերն է: Մարտին Հովհաննիսյանի Հայաստանից հեռացած լինելու լուրերը Հակոբ Մալխասյանը հերքեց «ազնիվ խոսք» տալով, որ նա Հայաստանում է:

«Ազգի» այն հարցին, թե ինչո՞ւ է ԿԲ-ն զբաղվում բանկի առողջացման ծրագիրը մշակելով, այլ ոչ թե «Կրեդիս-Երեւանի» նոր սեփականատերը, ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարը պատասխանեց, որ բաժնետերն ինքը պրոֆեսիոնալ չէ., իսկ ԿԲ-ն բանկային վերահսկողության հարցում ավելի քաջատեղյակ է: Այնուհետեւ նա ավելացրեց, որ դա նախատեսված է օրենքով, բայց չնշեց, թե որ օրենքով: Ամեն դեպքում ԿԲ ներկայացուցիչը այն հարցին, թե որքանո՞վ է վստահ, որ բանկը կառողջանա, պատասխանեց, որ եթե 50 տոկոսի հույս չունենար, ինքն այստեղ չէր լինի:

Հակառակ ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարի լավատեսության, բանկի մոտ խմբված ավանդատուները դժգոհում էին: Դժգոհում էին անընդհատ գնալ-գալուց, սպասելուց, բանկի նախկին տնօրենի անհետանալուց եւ պատասխանատվությունից խուսափելուց, խիստ հոռետեսորեն էին տրամադրված իրենց ավանդների հետագա ճակատագրի համար եւ դրանց հետ ստանալու հարցում ակնկալում էին լրագրողներիս աջակցությունը: Այս պատկերը մեզ հիշեցրեց 90-ականների առաջին կեսերը, երբ մեկը մյուսի հետեւից պայթում էին ավանդներ ներգրավող ֆինանսական կազմակերպությունները՝ բազմահազար խաբված ավանդատուների բանակ ստեղծելով: Իհարկե, եւ բանկային համակարգի կայացածության, եւ օրենսդրության հստակեցման հսկայական առաջընթաց է արձանագրվել, եւ իրավիճակը նույնը չէ, ինչ այն տարիներին: Հուսանք, որ այս գործընթացները որոշակի հիմքեր են ստեղծել, որպեսզի խաբված ավանդատուների նոր խմբեր չլինեն, եւ «Կրեդիս-Երեւանի» ժամանակավոր ադմինիստրացիայի ղեկավարի լավատեսական հավաստիացումներն իրականություն կդառնան:

ՄԱՀԱԽՈՍԱԿԱՆ

Հրաժեշտի խոսքեր

Կյանքից անակնկալ հեռացավ հայ լրագրության 60-ական թվականների ասպարեզի վաստակ ունեցող դեմքերից մեկը՝ լրագրող եւ բանասեր Հրանուշ Սարգսյանը: Մեր հանրային-մշակութային կյանքում միշտ էլ եղել են ու կան օժտված ու շնորհալի մարդիկ, ովքեր, ճիշտ է, առաջին դեր չեն խաղում, բայց իրենց անհատականությամբ, նկարագրով ու բարեխիղճ աշխատանքով բնութագրում ու բնորոշում են ասպարեզի ընդհանուր մակարդակն ու գործի մասնագիտական ազնվությունը: Տիկին Հրանուշ Սարգսյանն այդ հարգարժան անձնավորություններից մեկն էր: Տասնյակ տարիներ նա եղել է գործուն ու եռանդուն լրագրող, աշխատել է «Խորհրդային Հայաստան» թերթում, Հայաստանի ռադիոյի գրական-մշակութային հաղորդումների խմբագրությունում, ուր տարի եղել է «Էկրանի նորություններ» թերթի խմբագիրը...

Հրանուշ Սարգսյանը կյանքի ուղեկիցն էր մեր ժողովրդի բացառիկ զավակներից մեկի՝ տաղանդավոր գիտնական, արվեստաբան Վիլհելմ Մաթեւոսյանի: Նրանք երկուսն էլ 60-ական թվականների ազգային-մշակութային արթնացող ինքնագիտակցությամբ ապրող, գիտության եւ արվեստի աշխարհում ներքին ազատության ձգտող, ազնիվ ու գեղեցիկ ներաշխարհի տեր մարդկանցից էին, իրենց ընկերական կյանքին ու միջավայրին համ ու հոտ, գույն ու երանգ տվող վառվռուն անհատականություններ:

1973 թ.-ի սեպտեմբերին ընտանիքին մեծ դժբախտություն պատահեց. Վիլհելմ Մաթեւոսյանը ծանր կաթված ստացավ: Եվ Հրանուշ Սարգսյանը գնաց մարդկային ու բարոյական անօրինակ զոհողության. անտեսելով վրա եկող նյութական գրեթե անտանելի դժվարությունները՝ թողեց աշխատանքը եւ նվիրվեց ամուսնու՝ խոշոր գիտնականի եւ բացառիկ անձնավորության կյանքի պահպանությանը: Իր արածն ավելին էր, քան զոհողությունը, որովհետեւ անտեսեց ու մոռացավ իր անձը, իր գործը, իր մասնագիտությունը, անտեսեց ու մոռացավ կանացի տկարությունը, այլեւ ապրեց միայն ամուսնու համար, կնոջական իր անմնացորդ նվիրումով դարձավ մարդկայնության եւ առաքինության օրինակ: Եվ չափազանցություն չի լինի, եթե ասենք, որ ապրեց մեր մշակույթի համար, որովհետեւ այդ իր շնորհիվ էր, որ Վիլհելմ Մաթեւոսյանը կարողացավ վերադառնալ կյանք եւ ստեղծել մեկը մյուսից արժեքավոր իր ընտիր գրքերը: Վիլհելմ Մաթեւոսյանն ամենայն լրջությամբ Հրանուշին համարում էր իր գրքերի եւ հետազոտությունների համահեղինակը: Այնքան մեծ էր Հրանուշի նվիրումը, այնքան անվերապահ, որ ահա ամուսնու մահից հազիվ երեք ամիս անց, անտանելի ու անակնկալ, գնում է միանալու իր ամուսնուն, գնում է հանգչելու նրա կողքին:

Կյանքի անկասելի ընթացքն անխուսափելի մահվան ձեռքով կարճ ժամանակի մեջ ահա երկրորդ անգամ փակում է նույն դուռը: Վիլհելմ Մաթեւոսյանի եւ Հրանուշ Սարգսյանի ընկերներն ու բարեկամները նորից ահա գլուխ են խոնարհում նկարագրի ու հիշատակի առաջ այս երկու նվիրական անձանց, որոնք այսօր, այլեւս, իրար հետ ու միասին, հեռանում են դեպի անդարձություն...

ԱՇՈՏ ՂԱՓԱՆՑՅԱՆ
ՅՈՒՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ՍԵՐԳԵՅ ԽԱՉԻԿՕՂԼՅԱՆ
ՇԱՀԵՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ՎԻԳԵՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Դավիթ Վարդանի Մնացականյան

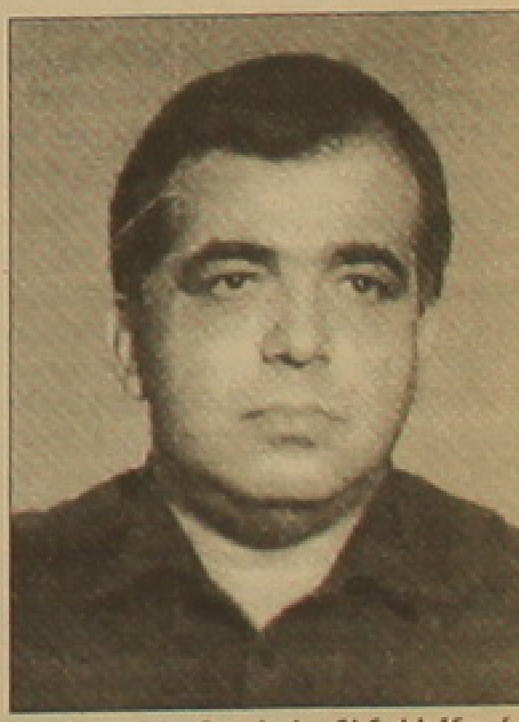

Կյանքից անժամանակ հեռացավ «Սփյուռք» թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր, Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի մասսայական հանդիսությունների ռեժիսուրայի ամբիոնի դասախոս, 1991 թվականի նոյեմբերից Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության անդամ Դավիթ Վարդանի Մնացականյանը:

Դավիթ Մնացականյանը ծնվել է 1948 թվականին, Երեւանում: 1971 թվականին ավարտել է Երեւանի գեղարվեստա-թատերական ինստիտուտը: 1972-74 թթ. Արտաշատի պետական թատրոնի ռեժիսորն էր: Բեմադրել է մի շարք ներկայացումներ, որոնք արժանացել են հանրապետական եւ միութենական փառատոների մրցանակների: Բանակում ծառայելուց հետո, 1975-1979 թթ. աշխատել է «Հայհամերգ» միավորումում որպես բեմադրող ռեժիսոր, իսկ 1979-1995 թթ. մշակույթի նախարարության հանրապետական գիտա-մեթոդական կենտրոնի թատերական արվեստի բաժնի վարիչն էր:

1995 թվականից Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի կուլտուրայի ֆակուլտետի մասսայական հանդիսությունների ռեժիսուրայի ամբիոնի դասախոս էր, արվեստանոցի ղեկավար: Նույն թվականին հիմնում է եւ հանդիսանում է «Սփյուռք» թատրոնի գլխավոր ռեժիսորը:

Դավիթ Մնացականյանը Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության առաջին անդամներից էր: Բազմիցս ընտրվել է ՀՌԱԿ պատգամավորական ժողովների պատգամավոր, Երեւան քաղաքի ՀՌԱԿ «Միհրան Տամատյան» ակումբի վարչության անդամ:

Համեստ, բարյացակամ, ընկերասեր, տաղանդավոր արվեստագետ եւ ուսուցիչ մանկավարժ, այդպիսին էր Դավիթ Վարդանի Մնացականյանը:

Ցավակցություն

«Ազգի» խմբագրակազմը ցավակցում է իր աշխատակցուհի Էլմիրա Ավետիսյանին հոր՝

ԱՎԵՏԻՍ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԻ

մահվան կապակցությամբ:

Հուղարկավորությունը՝ այսօր, ժ. 14-ին:

Հասցեն՝ Ծերեթելի 46, բն. 61:

Սիրենք եւ պաշտպանենք մեր բնական ամրոցները

Բարեխառն գոտու լեռնային տարածքները բնութագրվում են ակնառու առանձնահատկություններով, որոնց կանդրադառնանք առանձին-առանձին: Այժմ կոնկրետ Հայաստանի մասին: Այն լեռնային Անդրկովկասում ամենալեռնային տարածքն է: Բավական է նշել, որ մինչեւ 500 մետր բարձրության գոտում է գտնվում հանրապետության տարածքի ընդամենը 0,07 տոկոսը, բնակչության՝ 0,16 տոկոսը: Նույն ցուցանիշները Ադրբեջանի համար կազմում են 46,7 եւ 75,9 տոկոս, Վրաստանի համար՝ 24,4 եւ 68,8 տոկոս: 500-1000 մետր բարձրության գոտում նշված ցուցանիշները կազմում են համապատասխանաբար Հայաստանում 9,8 եւ 18,9 տոկոս, Ադրբեջանում՝ 24,9 եւ 17,0 տոկոս, Վրաստանում՝ 21,7 եւ 23,7 տոկոս: 2500 մետրից բարձր գոտում Հայաստանի տարածքը կազմում է 16 տոկոս, Ադրբեջանինը՝ 6,8, Վրաստանինը՝ 9,3 տոկոս: Այդ տվյալները ցույց են տալիս, որ Հայաստանը, իրոք, բարեխառն գոտու ամենալեռնային մակերեւույթով երկիրն է Անդրկովկասում, թերեւս նաեւ աշխարհում: Դա նշանակում է, որ մենք հատուկ հետաքրքրություն եւ եռանդ պետք է ցուցաբերենք ՄԱԿ-ի կողմից 2002 թ. լեռների տարի հայտարարած գործունեությանը մասնակցելու աշխատանքներում: ՄԱԿ-ի ծրագիրը 2002 թ. չի ավարտվում, այն շարունակական է:

Բարեխառն գոտու լեռնային երկրներում, ինչպիսին է նաեւ Հայաստանը, առայժմ ամբողջական եւ լիարժեք չեն օգտագործվում դրանց ընձեռած հնարավորությունները՝ շուկայական հարաբերությունների պայմաններում: Փաստ է, որ Հայաստանում, ըստ գոգավորությունների, հանդես են գալիս մի քանի ուղղաձիգ գոտիներ: Այսպես՝ Էջմիածնի եւ Աշտարակի տարածաշրջանի միջեւ ընկած հատվածում հանդես են գալիս կիսաանապատային, լեռնատափաստանային, անտառային, մարգագետնային բնատնտեսական ուղղաձիգ գոտիները, որտեղ տարվա եղանակները հերթափոխում են իրար՝ երկարացնելով գյուղմթերքների արտադրության ժամանակահատվածները: Եթե, օրինակ, գարնան եղանակները ցածրադիր մասում սկսում են մարտ ամսից, ապա Ապարանի շրջանում՝ մայիս ամսից: Նման հերթափոխության շնորհիվ բանջարեղենը օգտագործվում է ցածրադիր հատվածում շուրջ երկու ամիս ավելի շուտ, քան բարձրադիր հատվածում: Նույն երեւույթը նկատվում է նաեւ որոշ պտղատեսակների (տանձ, խնձոր, ծիրան) հասունացման ժամկետներում: Նշանակում է՝ դրանց թարմ օգտագործման ժամանակաշրջանը, բնականաբար, նույնպես երկարացվում է: Հայտնի է, որ մեղվաբուծության զարգացումը պայմանավորված է գարնան զարթոնքի, ծառ ու ծաղկի հետ, ուստի մեղվի փեթակները տարվա մեջ սկզբում տեղադրում են ստորին գոտում, հետո աստիճանաբար տեղափոխում վերին գոտիները: Աշնան սկզբներին, երբ ստորին գոտում սկսվում է մրգահավաքը, փեթակները տեղափոխվում են ստորին գոտի: Գյուղատնտեսական մթերքների նման հարահոս (կոնվեյերային) արտադրությունը բնորոշ է լեռնային երկրներին, եւ այն ամեն կերպ պետք է զարգացնել: Դրա համար անհրաժեշտ կլինի ստեղծել իրավական դաշտ՝ տարբեր գոտիներում գտնվող գյուղատնտեսական տնտեսությունների միջեւ արտադրական կապերն ապահովելու նկատառումով:

Ահա թե ինչու առաջարկում ենք Հայաստանի պայմաններում կիրառել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության հետեւյալ կոնվեյերային գծերը (համակարգը):

Բանջարեղենի արտադրությունը լեռնային երկրներում:

Պտուղների արտադրությունը լեռնային երկրներում:

Հացահատիկային կուլտուրաների արտադրությունը լեռնային երկրներում:

Վերջինիս դեպքում հնարավոր է առավել արդյունավետությամբ օգտագործել գյուղատնտեսական տեխնիկան եւ աշխատուժը՝ դրանով իսկ իրականացնելով ՄԱԿ-ի ծրագրով նախատեսված միջոցառումները: Գտնում ենք, որ բարեխառն գոտում գտնվող Հայաստանում վերը նշված կոնվեյերային համակարգը իրականացնելու դեպքում այն կարող է դրական օրինակ ծառայել մյուս երկրների համար:

Հայաստանում կազմակերպել լեռնային պայմաններին հարմարեցված գյուղատեխնիկայի արտադրություն՝ նկատի ունենալով ամբողջ տարածաշրջանի պահանջները:

Տնտեսական կարեւորագույն նշանակություն կարող է ունենալ նաեւ հարավահայաց լեռնալանջերի օգտագործումը ջերմոցային տնտեսության կազմակերպման շնորհիվ: Պարզվում է, որ միաթեք կտուրներով ջերմոցների կառուցումը լեռների հարավահայաց լանջերին հնարավորություն է տալիս յուրացնել խոպան լանջերը (որոնք Հայաստանում կազմում են շուրջ 100000 հա) եւ խնայել հսկայական քանակությամբ վառելիք: Մենք մշակել ենք հարավահայաց լանջերին միաթեք կտրվածքով ջերմոցի սխեմա եւ ստացել արտոնագիր (N 380): Այն այժմ Հայաստանի առանձին համայնքներում օգտագործում են որպես չրանոցներ, իսկ Չինաստանում՝ բանջարեղենի արտադրության ջերմոցներ:

Լեռնային երկրներին ավելի շոշափելի օգնություն ցույց տալու նպատակով անհրաժեշտ կլինի կիրառել նաեւ այլ միջոցառումներ: Անդրադառնանք դրանցից մի քանիսին.

Բարձրացնել ուսուցիչների աշխատավարձը՝ 1500-2000 մ բարձրության վրա գտնվող բնակավայրերում 25 տոկոսով, 2000 մ եւ դրանից բարձր, ինչպես նաեւ ծայրամասային բնակավայրերում՝ 50 տոկոսով:

Բնակարանի պահանջ ունեցող բազմանդամ ընտանիքների համար կառուցել բնակարաններ:

Կյանքի դժվար պայմանները հաճախ ստիպում են լեռնցիներին քիչ զավակներ ունենալ: Կարծում ենք ճիշտ եւ արդար կլինի 3-ից ավելի զավակ ունեցող ընտանիքներին յուրաքանչյուր հաջորդ զավակի համար նրա անունով բանկ փոխանցել ամսական նվազագույն աշխատավարձի 10 կամ 15 տոկոսի չափով գումար:

ՄԱԿ-ի ծրագրով նախատեսվում է լեռնային 50 երկրներից երեխաներ ուղարկել Հնդկաստան՝ միջազգային կոնֆերանսին մասնակցելու համար: Մենք մտադիր ենք նշված կոնֆերանսին ուղարկել ՀՀ ամենաբարձրալեռնային բնակավայրերի բազմազավակ ընտանիքներից: Այդպիսի ընտրություն կատարելուց հետո կաշխատենք ցուցակը հրապարակել մամուլում:

Լեռնային, բարձր լեռնային եւ ծայրամասային (սահմանային) բնակավայրերի միջնակարգ դպրոցի շրջանավարտների համար նախատեսել արտոնություններ բուհերի ընդունելության քննություններում (հատուկ տեղեր հատկացնել):

Այսպիսով մենք Հայաստանում, որի տարածքը գրեթե ամբողջովին լեռնային է, ամեն կերպ եւ բոլոր միջոցներով պետք է ձգտենք առավել արդյունավետությամբ օգտագործել մեզ հասած այդ բարդ հողատարածքը, նպաստել նրա բնակչության թվի ավելացմանը: Միշտ պետք է հիշենք, որ լեռները եթե դժվար են յուրացվում, ապա հեշտ են պաշտպանվում՝ որպես բնական ամրոցներ:

Հ. Գ. որպես վերջաբան

Տակավին 1980-ական թթ. իմ նախաձեռնությամբ առաջինը եւ միակը Խորհրդային Միությունում կազմակերպվեց լեռների գիտահետազոտական լաբորատորիա (МАБ 6 а НИЛ. ГОР), որը ղեկավարել եմ ես: Երկու անգամ կազմակերպվել է համաշխարհային կոնֆերանս, որին տարբեր երկրներից մասնակցել են մի քանի տասնյակ մասնագետներ, կոնֆերանսների արդյունքները թեզիսների ձեւով ամփոփվել են երկու գրքով:

Հիմքեր ունեմ ենթադրելու, որ ՄԱԿ-ի որոշումը 2002 թ. լեռների տարի հայտարարելու մասին պայմանավորված է նաեւ վերը նշված լաբորատորիայի գործունեությամբ: ՄԱԿ-ը եռանդուն ձեւով այդ ուղղությամբ լայնածավալ աշխատանքներ է սկսել: Բավական է նշել, որ անցնող տարում (2001) կազմակերպվել են մեկ տասնյակից ավելի կոնֆերանսներ: Լայն ծավալի աշխատանքներ են նախատեսվում առաջիկա տարվա համար: Որոշ երկրներ, որոնք անցյալում անտարբեր էին լեռներով զբաղվելու հարցում, այժմ ակտիվացել են, եւ ՄԱԿ-ից այդ նպատակով տասնյակ միլիոն դոլարների օգնություն են ստացել:

Ես շատ փորձեցի ակտիվացնել մեր ղեկավարներին ՄԱԿ-ի որոշումը մեր հանրապետությունում դնելու իրականացման հիմքերի վրա: Ցավոք, առայժմ ոչինչ չստացվեց: Այնուամենայնիվ կարծում եմ, թեեւ ուշացումով, մենք եւս կարող ենք ընդգրկվել լեռների տարվա հետ կապված գիտահետազոտական եւ պրակտիկ գործունեության մեջ: Այդ նպատակով առաջարկում եմ 2002 թ. վերջին կամ 2003 թ. սկզբին Հայաստանում կազմակերպել գիտական կոնֆերանս հետեւյալ թեմայով՝ Մերձարեւադարձային գոտու լեռնային երկրների բնատնտեսական ռեսուրսները եւ դրանց արդյունավետ օգտագործելու ուղիները: Այդ թեմայի էությունը բացահայտող մի քանի խնդիրներ առաջադրվում են «Սիրենք եւ պաշտպանենք մեր բնական ամրոցները» վերնագրով տեքստում:

Կարծում եմ ՄԱԿ-ի ամենամյա «Горы Евразии» տեղեկագրում հարկ կլինի հանգամանորեն անդրադառնալ նշված թեմային: Ես համոզված եմ, որ մեզ կհաջողվի Հայաստանում կազմակերպել ընդգրկուն կոնֆերանս եւ ստանալ համապատասխան ֆինանսական աջակցություն:

ԳՐԻԳՈՐ ԱՎԱԳՅԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս

Սոցիալական ծրագրերը՝ կարեւորագույն խնդիր

ԼՂՀ սոցապահովության ոլորտում իրականացվող ծրագրերը բազմազան են՝ ծնելիության եւ բազմազավակության խրախուսման միջոցառումներ, նպաստներ, վերաբնակեցում, բնակչության զբաղվածություն, սոցիալական աջակցություն: Կան նաեւ սոցիալական այլ միջոցառումներ:

Բնակչության թվաքանակի աճը կարեւոր խնդիր է Արցախում: Իբրեւ բազմազավակության խրախուսման մի ձեւ, այստեղ ընտանիքներում ծնված յուրաքանչյուր 3-րդ եւ հաջորդ երեխայի անվամբ «Արցախբանկում» նպատակային ժամկետային ավանդներ են բացվում:

ԼՂՀ սոցապնախարարության տվյալներով, 2001 թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ բացվել են 587 ավանդային հաշիվներ՝ 528.700 ԱՄՆ դոլարի չափով:

Նույն ժամանակաշրջանի ընդգրկումով, օգտագործված էլեկտրաէներգիայի դիմաց, 232 ընտանիքների 1261 երեխաներ ստանում են դրամական փոխհատուցում, յուրաքանչյուրը 60 կվտ.ժամ էլեկտրաէներգիայի գնի չափով:

Սկսած 2000 թվականից, շրջաններում 7 եւ ավելի մինչեւ 18 տարեկան երեխաներ ունեցող 28 ընտանիքների համար կառուցվել են բնակելի տներ:

Անցած երկու տարիներին, բազմազավակ 94 ընտանիքների 184 երեխաների տրվել է 538.440 դրամ որպես գրքերի վարձակալության փոխհատուցում:

Վերոհիշյալ ծրագրի շարունակության կարեւորությունը հաշվի առնելով՝ նախատեսվում է 2002 թ. պետբյուջեում ավելացնել սոցիալական հատկացումները:

Նպաստները ԼՂՀ-ում տրվում են անապահով եւ պետական հոգածության կարիք ունեցող սոցիալական առավել ընդգրկված խավերին: Դարձյալ ս. թ. դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ, ԼՂՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին այդ նպատակով ծախսվել է 420203.5 հազար դրամ, որը տրամադրվել է առանձին խմբերի մինչեւ 18 տարեկան 12805 երեխաների, 329 միայնակ մայրերի, 1112 մինչեւ 2 տարեկան երեխաների խնամքի համար եւ մինչեւ 1 տարեկան 1882 երեխաների սննդով ապահովելու նպատակով:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի կողմից, առանձին ծրագրի շրջանակներում, 1995 թվականից սկսած 2000 դրամի չափով նպաստներ են տրվում նաեւ Արցախի պաշտպանության ժամանակ զոհված զինծառայողների մինչեւ 17 տարեկան երեխաներին, առաջին կարգի հաշմանդամ դարձած զինծառայողներին եւ նրանց մինչեւ 17 տարեկան երեխաներին, լրիվ եւ միակողմանի որբ նույն տարիքի երեխաներին:

Վերաբնակեցման միջոցառումները ԼՂՀ-ում ներկայումս իրականացվում են կառավարության 2001 թ. մայիսի 4-ի համապատասխան որոշմամբ: Ըստ պաշտոնական տվյալների, դեկտեմբերի 1-ի դրությամբ ԼՂՀ տարածքում վերաբնակեցվել են մոտ 1070 ընտանիք կամ 4200 մարդ, ինչպես շրջաններում, այնպես էլ մայրաքաղաք Ստեփանակերտում: Վերաբնակիչների համար սահմանված են արտոնություններ: Մասնավորապես, անհատական տնով կամ բնակարանով ապահովում, միանվագ դրամական օգնություն, վերաբնակվող ընտանիքի ճանապարհածախսի ու նրանց գույքի տեղափոխման ծախսերի վճարում, երկարաժամկետ (20 տարով) վարկերի տրամադրում սոցիալ-կենցաղային կարիքների բավարարման եւ ձեռնարկատիրական (գյուղատնտեսական) գործունեություն ծավալելու նպատակով, սեփականության իրավունքով ընտանիքի յուրաքանչյուր անդամին 0,6 հա հողի հատկացում եւ 5 տարի ժամկետով բնակարանային կոմունալ ծառայությունների վարձից ազատում:

Վերաբնակեցման ծրագիրը կշարունակվի նաեւ 2002 թվականին, որի նպատակով նախատեսվում է պետբյուջեով համապատասխան գումարներ հատկացնել: Ըստ նախագծերի՝ այն կազմում է 500 միլիոն դրամ:

Բնակչության զբաղվածության ուղղությամբ Արցախում լուրջ խնդիրներ կան, կապված այն բանի հետ, որ ռազմագործողությունների հետեւանքով՝ նախկինում գործող խոշոր գործարաններն ու ձեռնարկությունները կամ ավերված են, կամ էլ ոչ լրիվ հզորությամբ են գործում: Դա էլ իր հերթին առաջ է բերում գործազրկություն: ԼՂՀ զբաղվածության ծառայություններում գրանցված աշխատանք փնտրողների թիվը, վերջին տվյալներով, կազմում է 4439 մարդ, որի 95 տոկոսը կանայք են: Գործազուրկի կարգավիճակ ստացած 368 հոգի ստանում են գործազրկության նպաստ՝ ամսական միջին հաշվով 3500 դրամի չափով: Անցնող տարում, զբաղվածության ծառայությունների միջոցով, աշխատանքով ապահովվել է 128 մարդ:

ԼՂՀ-ում բնակչության զբաղվածության հիմնախնդրի լուծման անհրաժեշտությունից ելնելով՝ ներկայումս մշակվում է «Բնակչության զբաղվածության մասին» նոր օրենքի նախագիծ, որը հանրապետության խորհրդարանի քննարկմանը կներկայացվի 2002 թվականին:

Սոցիալական աջակցությունը ԼՂՀ-ում իրականացվում է տարբեր ծրագրերով: Առաջինը միայնակ կենսաթոշակառուների սպասարկման ծրագիրն է, որը ներառում է հետեւյալ տեսակները՝ կենցաղային սպասարկում, իրավաբանական խորհրդատվություն, բժշկական օգնություն, սոցիալ-հոգեբանական օգնություն:

1994 թվականից Ստեփանակերտում գործում է միայնակ կենսաթոշակառուների սոցիալական սպասարկման տարածքային կենտրոն: Մինչեւ 2000 թվականն այստեղ տեղավորված ծերերն ապրում էին խոնավ, համապատասխան պայմաններ չունեցող շենքում: Երկրորդ տարին է, ինչ կենտրոնը տեղափոխվել է նոր շենք, որտեղ ներկայումս ստացիոնար խնամվում են 50 միայնակ ծերեր: 1993 թ. կենտրոնին կից ստեղծվել է նաեւ տնային սպասարկման բաժանմունք, որը սպասարկում է հաշմանդամության տարբեր խմբեր ունեցող 150 միայնակ ծերերի: Նման ծառայություններ գործում են նաեւ շրջկենտրոններում, որտեղ ընդհանուր առմամբ սպասարկվում են 215 ծերեր:

Արցախում ներկայումս բնակվում են 8054 հաշմանդամներ, որոնք, համաձայն «ԼՂՀ հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության մասին» օրենքի, օգտվում են մի շարք արտոնություններից: Դրանք արտահայտվում են ինչպես դրամական փոխհատուցման, այնպես էլ սպասարկման այլ ձեւերով: Նյութական օգնություններն առավել շոշափելի են զինծառայողների հաշմանդամության պարագայում: Այդ նպատակով նախատեսվում է 2002 թվականի պետբյուջեում ավելի շատ միջոցներ հատկացնել: Զգալիորեն ավելի մեծ հատկացումներ են նախատեսվում նաեւ այլ սոցիալական միջոցառումների համար, որոնք մանրամասն նշված են ԼՂՀ սոցապնախարարության՝ 2002 թվականին իրականացվելիք ծրագրերում: Ծրագրեր, որոնք բխում են ԼՂՀ ազգային, ռազմաքաղաքական եւ սոցիալ-տնտեսական շահերից: Դրանք իրականացնելու համար ակնկալվում են, պետբյուջեի հատկացումներից բացի, նաեւ Հայաստանից ու սփյուռքից ստացվող մարդասիրական նոր օգնություններ: Մի բան, որը խիստ անհրաժեշտ է:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ
Ստեփանակերտ

Թուրքալեզու պետությունների 9-րդ համագումարի գլխավոր արդյունքը պետնախարար Չայի պաշտոնազրկումն է

Դեկտեմբերի 24-ին, երբ Թուրքիայի նախագահ Սեզերն ուղերձով Ամանորի եւ Սբ. Ծննդի առթիվ շնորհավորում էր քրիստոնյաներին, «Գորշ գայլերի» քաղաքական կազմակերպության՝ Ազգայնական շարժում կուսակցության նախագահ եւ փոխվարչապետ Դեւլեթ Բահչելին վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթի համաձայնությամբ պաշտոնից հեռացրեց պետնախարար Աբդուլ Հալուք Չային: Այսպիսով, ընթացիկ տարվա մեջ պաշտոնից հեռացված նախարարների թիվը Թուրքիայում հասավ 7-ի, ընդ որում նրանցից երեքը՝ Չայը ներառյալ, Էջեւիթի կոալիցիոն կառավարության Ազգայնական շարժում թեւի ներկայացուցիչներն են:

Դոկտ., պրոֆ. Չայը մասնագիտությամբ աղբյուրագետ-պատմաբան է, տարիներ շարունակ զբաղվել է սելջուկյան աղբյուրներով: Նա Էջեւիթի կառավարության կազմում որպես պետնախարար թուրքալեզու հանրապետությունների գծով էր պատասխանատու: Հասկանալի է, որ նրա պաշտոնազրկումն էլ պայմանավորվում է օրերս Ստամբուլում հրավիրված «Թուրքալեզու պետությունների եւ հասարակությունների» 9-րդ համագումարի արդյունքով: Թուրքական թերթերը, դեկտեմբերի 25-ի համարներում արձագանքելով պաշտոնազրկման փաստին, ուշագրավ մանրամասներ են հաղորդում: Թուրքիայի գլխավորությամբ թուրքալեզու հանրապետությունների տնտեսական, քաղաքական եւ մշակութային համագործակցություն ստեղծելու, առավել եւս 21-րդ դարը թուրքական աշխարհի դար հռչակելու հայտարարությունների ֆոնին այդ մանրամասնություններն ուշագրավ են դառնում: Հատկապես այն դեպքում, երբ, վերոհիշյալ համագումարի կազմակերպմանը հենց հակադրվում է Ազգայնական շարժում կուսակցության ղեկավարը՝ մերժելով իր կուսակցին՝ թուրքալեզու հանրապետությունների գծով պատասխանատու նախարարին:

Թուրքական մամուլի տեղեկություններից պարզվում է, որ Բահչելին համագումար կազմակերպելու Չայի խնդրանքը մերժելիս առաջնորդվել է ֆինանսական միջոցներ խնայելու նկատառումներով, թե երկիրը տնտեսական ճգնաժամի մեջ է: Այնուամենայնիվ, մերժումն անտեսելու գնով Չայը համագումարը կազմակերպում է, ընդ որում Սուլեյման Դեմիրելի հովանավորությամբ: Այսպիսով, Թուրքալեզու պետությունների եւ հասարակությունների համագումարում նախաձեռնությունն անցնում է Դեմիրելին: Թերեւս դրանով անտեսվում է այն առաքելությունը, որին թուրքական աշխարհում հենց Ազգայնական շարժում կուսակցությունն է հավակնում:

Համենայն դեպս, Բահչելին համագումարի առնչությամբ մերժելով պետնախարար Չային, մերժել է նաեւ նրա պաշտոնից հրաժարվելու խնդրանքը, որպեսզի պաշտոնազրկի, իսկ նախագահ Սեզերը գրեթե նույն պահին կայծակնային արագությամբ հաստատել է փոխվարչապետի պաշտոնազրկման որոշումը: Ակամա հարց է ծագում՝ իսկ համագումա՞րը: Դրա կազմակերպումն առանց փոխվարչապետի հավանության հազիվ թե հաջողություն ապահովի: Հարցը, սակայն, սոսկ փոխվարչապետը չէ, այլ թուրքական կառավարությունը, ինչպես նաեւ համագումարում Դեմիրելի հովանավորությունը: Իսկ Դեմիրելը, իբրեւ քաղաքական գործիչ, մեծապես մրցակցում է Էջեւիթի կառավարության մաս կազմող կուսակցությունների ղեկավարների հետ:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Թուրքիայի նախագահը շնորհավորում է քրիստոնյաներին

Դեկտեմբերի 24-ին Թուրքիայի նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը ողջույնի ուղերձով Ամանորի եւ Սբ. Ծննդի առթիվ շնորհավորեց թուրքահպատակ քրիստոնյաներին, ինչպես նաեւ քրիստոնեական ողջ աշխարհին: Ուղերձում նա քաղաքակրթությունների երկխոսության եւ տարբեր կրոնների ներկայացուցիչների համակեցության ենթատեքստում ընդգծեց հանդուրժողականության կարեւորությունը, որը ցուցաբերվում է, նրա իսկ խոսքերով, թուրքական պետության մեջ, ապա առողջություն, երջանկություն եւ խաղաղություն մաղթեց թե՛ Թուրքիայի եւ թե՛ աշխարհի քրիստոնյաներին: Օգտվելով առիթից, նշենք, որ ներկայումս Թուրքիայում հայերն իրենց քվաքանակով (մոտ 60 հազար), զգալիորեն գերազանցում են երկրի մյուս քրիստոնյաներին՝ հույներին, ասորիներին եւ այլ համայնքներին: Ինչ վերաբերում է մահմեդականներին, ապա նրանք երկրի շուրջ 70 միլիոնի հասնող բնակչության ավելի քան 99 տոկոսն են կազմում:

Հ. Չ.

Կրոնի միասնական դասագի՞րք Թուրքիայում

Ֆրանսահայ համայնքի «Յառաջ» օրաթերթը՝ «Ակօս» շաբաթաթերթից քաղելով նյութը, հաղորդում է, որ Թուրքիայի կրթության նախարարության հրահանգով պատրաստվում է մի դասագիրք, որով երեք գլխավոր կրոնները՝ քրիստոնեական, հրեական եւ մահմեդական, միասնաբար դասավանդվելու են դպրոցներում: Համապատասխան հանձնախմբերը կրթական երեք մակարդակների համար արդեն ավարտել են ծրագիրը, որն ակադեմիականների եւ կրթության բարձրագույն մարմնի վավերացումը ստանալուց հետո կկիրառվի: Ըստ նախարարության պատասխանատուների հայտարարության, նախաձեռնության նպատակն է տարբեր կրոնները աշակերտությանը ծանոթացնել եւ նրանց մեջ բազմամշակութային արժեքները հարգելու ու գնահատելու համակարգ ստեղծել եւ զարգացնել: Նյութի մատակարարման համար ծրագիրը նախատեսում է քրիստոնյա ուսուցիչ թուրքական վարժարանների եւ մահմեդական ուսուցիչ փոքրամասնությունների վարժարանների համար:

Դրական կողմերով հանդերձ, ժխտական հակազդեցություններն արդեն իսկ առկա են: Մարմարա համալսարանի աստվածաբանության բաժնի տեսուչ պրոֆ. Զ. Բեյազը, օրինակ, քննադատել է ձեռնարկը՝ վախենալով, որ միասնական ծանոթացումն անչափահասների մեջ կարող է կասկած ներշնչել մահմեդականության հանդեպ: Մյուս կողմից, «Ակօս» շաբաթաթերթի հարցումներին պատասխանելով, Պոլսո Մեսրոպ պատրիարքն ասել է, որ իրենք այդ դասագիրքը կազմելու վերաբերյալ ոչ մի դիմում չեն ստացել: Ապա ավելացրել է, որ նույն նախարարության պատրաստած կրոնի դասագրքերում քրիստոնեության եւ հրեական կրոնի մասին այնքան շատ սխալներ կան, որ միայն նոր հատորների հրատարակությամբ կարելի է սրբագրել: Նա հարմար է համարել, որ նոր դասագիրքը, հաստատվելու դեպքում, հայկական դպրոցներում օգտագործվի լոկ որպես օժանդակ նյութ մինչ այժմ օգտագործվող քրիստոնեական կրոնի դասագրքերի կողքին:

Հ. Չ.

Բրիտանացիների մեծ մասը դեմ է եվրոյին

Թեեւ Մեծ Բրիտանիան առայժմ եվրոյի գոտու մեջ չի մտնում, բայց վերջերս այնտեղ պարբերաբար հարցումներ են անցկացվում հանրության տրամադրությունները պարզելու նպատակով: Օրերս «Գարդիան» թերթի անցկացրած հետազոտությունը ցույց է տալիս, որ երկրի առեւտրային այնպիսի հսկաներ, ինչպիսիք են «Մարքս ընդ Սփենսեր», «Վիրջին», «Հարոդս», «Սելֆրիջս» խոշոր հանրախանութները, դեղատների զգալի մասը, «Ուոթերսթոնս» եւ «Սմիթ» գրախանութների ցանցը, «Բրիթիշ փեթրոլիում» նավթային ընկերությունը, դեմ չեն Մեծ Բրիտանիայում ֆունտ ստեռլինգի եւ եվրոյի զուգահեռ շրջանառությանը: «Լիբերասիոն» թերթը նշում է, որ «Մարքս ընդ Սփենսերը» եւ «Հարոդսը» նույնիսկ հատուկ դրամարկղներ են բացել եվրոյով կատարվելիք վճարումների համար:

Ամեն տարի Եվրամիության մյուս երկրներից Մեծ Բրիտանիա է այցելում շուրջ 13 մլն զբոսաշրջիկ: Հյուրերն այդ երկրում ծախսում են մոտ 4 մլրդ ֆունտ ստեռլինգ (կամ 6,4 մլրդ եվրո): Նման վիթխարի եկամուտներից հրաժարվելն անմտություն կլիներ. դա խոստովանում են նույնիսկ եվրոյի մոլի հակառակորդները, օրինակ, «Դիքսոնս» էլեկտրոնային ֆիրման: Ինչ վերաբերում է Էլիզաբեթ Բ թագուհուն, նա հայտարարել է, որ արքայական ընտանիքին պատկանող Վինձորի դղյակում եւ Բուքինգհեմյան պալատում ընդունելի կհամարվի միայն իր պատկերը կրող ֆունտ ստեռլինգը:

Վերջին հարցումների տվյալները վկայում են, որ բրիտանական փոքր ու միջակ ձեռնարկատերերի կեսն իր գործունեության համար վնասակար է համարում եվրոյի հնարավոր շրջանառությունը: Ընդհանուր հարցումներից մեկի համաձայն, բրիտանացիների միայն 16 տոկոսը կուզենար հրաժարվել ֆունտից, 28 տոկոսը կողմ է ֆունտի ու եվրոյի զուգահեռ շրջանառությանը, իսկ 54 տոկոսը դեմ է եվրոյի մուտքին: Այս տվյալները պետք է նախազգուշացում ծառայեն վարչապետ Թոնի Բլերի համար, որը մտադիր է հանրաքվե կազմակերպել եվրոյի նպատակահարմարության առնչությամբ:

Պ. Ք.

ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹՅՈՒՆ

Հնդկաստանը բալիստիկ հրթիռներ է փոխադրում Պակիստանի սահման

Հնդկաստանի զինված ուժերի հրամանատարությունը կարճ հեռահարության «Պրիթվի» շարժական բալիստիկ հրթիռներ է տեղաբաշխում Պակիստանի սահմանի մոտակայքում: «Հինդուստան թայմս» թերթին Հնդկաստանի պաշտպանության նախարարության ներկայացուցչի հայտնած տեղեկությունների համաձայն, «հրթիռների վերաբաշխում է տեղի ունենում Փենջաբի նահանգում»: Հնդիկ պաշտոնյաները նշում են, որ դա իրենց երկրի պատասխանն է Պակիստանին, քանի որ Հարիանի ռազմակայանում պակիստանյան հրթիռակայանքները բերվել են բարձր մարտավիճակի:

Դեկտեմբերի 13-ին Հնդկաստանի խորհրդարանի վրա ահաբեկիչների զինված հարձակումից հետո թե՛ Հնդկաստանը, թե Պակիստանը սկսեցին ուժեղացնել սահմանային պաշտպանությունը: Հնդկաստանի պաշտպանության նախարար Ջորջ Ֆեռնանդեսի հայտարարության համաձայն, «Դելին վճռականորեն է տրամադրված վերջ դնելու անդրսահմանային ահաբեկչությանը»: Սա Պակիստանին ուղղված անքող մեղադրանք է: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ Հնդկաստանի ազգային անվտանգության խորհուրդը զինված ուժերի հրամանատարությանը պարտավորեցրել է մինչեւ տարեվերջ զեկույցներ ներկայացնել Քաշմիրի պակիստանյան մասում գործող իսլամիստների 150 հենակետերի ոչնչացմանը պատրաստ լինելու մասին: Միաժամանակ հնդիկ բարձրաստիճան զինվորականները նշում են, թե դա չի նշանակի Պակիստանի դեմ լայն պատերազմի ծավալում:

Աֆղանստանի վարչապետը խոստացավ արմատախիլ անել ահաբեկչությունը

Աֆղանստանի ժամանակավոր անցումային կառավարության վարչապետ Համիդ Կարզայը զգալիորեն ամրապնդեց իր դիրքերը, երբ երկուշաբթի հետմիջօրեին պաշտպանության փոխնախարար նշանակեց ուզբեկ դաշտային հրամանատար Ռաշիդ Դոստումին: Վերջինս երկրի հյուսիսային գլխավոր քաղաք Մազարի Շարիֆի փաստական տերն է: Նախագահական պալատում պաշտպանության նախարար Մոհամմադ Քասիմ Ֆահիմի եւ գեներալ Դոստումի հետ խորհրդակցելուց հետո Կարզայն ինքը լրագրողներին հայտարարեց նոր նշանակման մասին:

Ռաշիդ Դոստումը վերջերս շատ էր քննադատում դեկտեմբերի 5-ին Բոննում համաձայնեցված Աֆղանստանի ժամանակավոր անցումային կառավարության կազմը, բայց խոստացել էր չխանգարել դրա աշխատանքին: Նրա նշանակումը խորհրդանշում է աֆղանական ազգային բանակի ստեղծումը, որի կազմի մեջ կմտնեն մարտերում կոփված Դոստումի զորամիավորումները: Ըստ «Ֆիգարո» թերթի տվյալների, նախատեսվում է աֆղանական բանակի քվաքանակը հասցնել 50 հազարի: Միաժամանակ նշվում է, որ Դոստումին հավատարիմ զինվորների թիվը չի անցնում 15-20 հազարից: Ինքը՝ Դոստումը հայտարարեց, որ Աֆղանստանում խաղաղություն հաստատվելու դեպքում ինքը կթողնի զինվորական գործը եւ կզբաղվի քաղաքականությամբ:

Վարչապետ Կարզայն ամերիկյան CNN հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում խոստացավ Աֆղանստանում արմատախիլ անել ահաբեկչությունը: Նա հայտարարեց, թե իր երկիրը պատրաստ է բեն Լադենին եւ մոլլա Օմարին հանձնել օտար դատարաններին: «Երկուսն էլ սպանություններ եւ ավերներ են գործել Աֆղանստանում, բայց չգիտեմ, թե հիմա որտեղ են», ավելացրեց նա:

Հակաահաբեկչական կոալիցիայի խոսնակ Քենթոն Քեյթը կարծում է, որ բեն Լադենը կարող է զոհված լինել Թորա Բորայի քարանձավների ռմբակոծության ժամանակ: Կիրակի օրը Չինաստան կատարած այցի ընթացքում նույնպիսի ենթադրություն էր արել նաեւ Պակիստանի նախագահ Փերվեզ Մուշարաֆը: ԶԼՄ-ները նաեւ հաղորդում են, որ Ղազնիի նահանգում ամերիկացի զինվորները ձերբակալել են թալիբների հետախուզության 2-րդ դեմքը հանդիսացող Աբդուլ Հաք Վասիքին, իսկ Իսլամաբադում թալիբների նախկին դեսպան Աբդուլ Սալամ Զաեֆը քաղաքական ապաստան է խնդրել Պակիստանի իշխանություններից:

Վարչապետ Կարզայը CNN-ին հայտարարեց, թե ամերիկյան զորքերը կարող են Աֆղանստանում մնալ, «մինչեւ ոչնչացվեն ահաբեկչական բոլոր տարրերը»: Ժամանակավոր կառավարությունը լծվել է գրեթե քառորդ դար պատերազմներից ավերված երկրի վերականգնման անչափ ծանր գործին: Կարզայի հրապարակած տվյալների համաձայն, Աֆղանստանի բնակչության 1/4-ը ներկայումս ապաստան է գտել հարեւան Իրանում եւ Պակիստանում, մինչեւ 5 տարեկան երեխաների մահացությունը հասնում է 25 տոկոսի, խմելու համար պիտանի ջուր ունի բնակչության ընդամենը 12 տոկոսը:

Ահաբեկիչը 3 անուն ունի

Միջազգային լրատվամիջոցները հաղորդումներ են տարածում Փարիզ-Մայամի չվերթի «Բոինգ-767» օդանավում օրերս տեղի ունեցած ահաբեկչության փորձի եւ դրա նախաքննության արդյունքների մասին: «Ամերիքըն էրլայնզ» ավիաընկերության այդ օդանավի թռիչքի պահին օդաչուների խցիկից ոչ հեռու նստած ուղեւորներից մեկը փորձել էր գործի դնել իր կոշիկի մեջ հարմարեցված պայթուցիկ սարքը, բայց անձնակազմի անդամները եւ ուղեւորները նրան կապել էին բազկաթոռին, իսկ «Բոինգ-767»-ը երկու «F-15» ռազմօդանավերի ուղեկցությամբ վայրէջք էր կատարել Բոստոնի օդանավակայանում:

Եվրոպա պրես գործակալությունը հաղորդում է վայրէջքից հետո տեղի ունեցած դեպքերի մասին: Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի գործակալներն ահաբեկչի կոշիկի մեջ գտան բանակային C-4 պայթուցիկ, որը պայթում է վառվելու դեպքում: 2000 թ. աշնանը նույնպիսի սարք էր օգտագործվել Եմենի ափերի մոտ կանգնած ամերիկյան «Քոուլ» ռազմանավի դեմ: Ահաբեկչի մոտ հայտնաբերվեց նաեւ Բրյուսելի հատակագիծը, որի վրա կարմիր խաչերով նշված էին ամերիկյան եւ բրիտանական դեսպանատների տեղերը: Բելգիայի արդարադատության մարմինները դեռեւս քրեական գործ չեն հարուցել ահաբեկչի դեմ եւ սպասում են հավելյալ տեղեկությունների: Մինչդեռ ԱՄՆ-ում նրան մեղադրում են օդանավային ահաբեկչության փորձի համար:

Ահաբեկիչն ուներ 3 փաստաթուղթ՝ 3 տարբեր անուններով: Բրյուսելի բրիտանական հյուպատոսարանի տված անձնագրի համաձայն, նա բրիտանացի է եւ կրում է Ռիչարդ Կալվին Ռեյդ անունը: Ըստ որում, անձնագիրն իսկական է: Բայց ՀԴԲ-ի փորձագետները կարծում են, որ հանցագործի իսկական անունը Թարիք Ռաջա է, նա ծնվել է 1973 թ. Շրի Լանկայում: Այդ անունն է նշված նրա մոտ հայտնաբերված ինքնության երկու վկայականներից մեկի վրա: Իսկ 3-րդ՝ Աբդեմ Ռահիմ անունը նա ստացել է իսլամ ընդունելու պահին:

ՊԵՏՐՈՍ ՔԵՇԻՇՅԱՆ

«Պրոֆեսիոնալիզմ, հայրենասիրություն, մարդասիրություն՝ սրա՞նք են վաղվա երաշխիքները»

Լրացավ հայ նշանավոր կրթօջախի՝ Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի հիմնադրման 80-ամյակը:

«Ազգի» հյուրն է կոնսերվատորիայի ռեկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ, կոմպոզիտոր Արմեն Սմբատյանը:

– 1921 թ. Ռոմանոս Մելիքյանի ջանքերով ստեղծված երաժշտական ստուդիան պատմականորեն համարվում է Երեւանի պետական կոնսերվատորիայի հիմքն ու հետագա բեղուն տարիների սկիզբը: Ու պետք Հայաստանի Լուսժողկոմի հրամանով 1923-ին կրթօջախն ընդլայնվելով, ստացավ նոր կարգավիճակ՝ Երեւանի պետական կոնսերվատորիա, իսկ 1946-ին կոչվեց Կոմիտասի անունով, փաստորեն եւ ըստ էության, կրթօջախն անցնող 2001 թ. բոլորեց իր ութ տասնամյակների փառապանծ ուղին:

– Այդպես է: Նկատի ունենալով Ձեր հիշատակած հանգամանքը, երաժշտական մայր բուհի պաշտոնական հոբելյանը նախատեսվում է լայնորեն նշել 2003-ին: Սակայն այսօր, անշուշտ, արդարամիտ չէր լինի լռությամբ շրջանցել նրա բուն հիմնադրման տարելիցը:

– **Ռոմանոս Մելիքյան, Արշակ Ադամյան, Անուշավան Տեր-Ղեւոնդյան, Սպիրիդոն Մելիքյան, Կոստանդին Սարաջեւ, Սամսոն Գասպարյան... Կոնսերվատորիայի տարեգրության մեջ ակներեւ ստեղծագործական նվաճումներ գրանցած ռեկտորներ, հայ մշակույթի երեւելի եւ հիշարժան անուններ: Ապա՝ բուհի ծաղկման տասնյակ տարիների ղեկավար Ղազարոս Սարյան: Ապա եւ իրենց նպաստը բերած ռեկտորներ՝ Էդգար Հովհաննիսյան, Տիգրան Մանսուրյան: Նրանցից շատերն իրենց մարդկային տաղանդի եւ արվեստագետի շնորհի անմնացորդ ներդրումով կերտեցին մեծն Կոմիտասի անունը կրող ազգային պրոֆեսիոնալ երաժշտության երեւելի կրթօջախ՝ դուրս բերելով նրա անունը միջազգային ասպարեզ եւ հաստատելով այդտեղ նրա բարձր համարումը: Դուք, պարոն Սմբատյան, հարուստ ժառանգության տեր եք, ունենալով նաեւ ժամանակի թելադրած բազում ոչ դյուրին պրոբլեմներ:**

– Կոմիտասի կոնսերվատորիան այսօր, բոլորելով իր 80-ամյակը, վերահաստատում է, նաեւ մեծապես փայփայում է իրեն բաժին հասած մեծ ու բազմաբովանդակ ժառանգությունը: Շարունակում է ազգային պրոֆեսիոնալ երաժշտարվեստի՝ իր պատերի ներսում կյանքի կոչված լավագույն ավանդույթները: Սակայն, ժամանակն, անշուշտ, մեր առջեւ նորանոր խնդիրներ է բարձում: Ես չէի ցանկանա այսօր խոսել դարձյալ մեր օրերի սոցիալական ու նման դժվարությունների մասին: Կան հարցեր, որոնք շատ ավելի խորն են եւ էական: Մանավանդ իր քրիստոնեության 1700-ամյակը բոլորած ազգի համար:

– **Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան գործնական կապեր է հաստատել տարբեր երկրների երաժշտական բուհերի հետ. անվանի մասնագետներ գալիս են անցկացնելու Master classe-ներ, նմանապես՝ մերոնք են գնում: Հարյուրավոր շրջանավարտներ կրում են միջազգային դափնեկրի բարձր կոչումը: Աշխարհի տարբեր ծագերից երիտասարդությունն այսօր ձգտում է ուսանելու Երեւանի կոնսերվատորիայում:**

– Դա մեր բուհի սովորական առօրյան է, ուսումնական բնականոն դարձած ընթացքը: Սակայն ես այսօր առավելագույնս կարեւորում եմ մի շարք հոգեւոր-մշակութային, ազգային խնդիրներ, որոնց լուծման օրրանը պատվարժանորեն պիտի լինի մեր կոնսերվատորիան: Դրանցից առաջնայինները ազգային մշակույթ եւ հայրենասիրություն հասկացություններն են: Այսպես. ազգային լինելը, մանավանդ այսօր, երբ թեւակոխել ենք XXI դ., բնավ չի նշանակում երգել ու նվագել սոսկ ազգայինը: Այլ՝ կրելով ազգային լավագույն ավանդույթների դրոշը, պարարտել եւ կյանքի կոչել դրանց արդիականության շնչով, ժամանակի հեւքն արտացոլող իդեալներով, գեղագիտությամբ, ճաշակով: Բացի այդ, ազգային լինել նշանակում է ունակ լինել ստեղծելու մշակութային անեղծ մթնոլորտ եւ միջազգային դաշտում լավագույնս ներկայանալու ներուժ: Կան դեպքեր, երբ այն, ինչը չի կարող անել քաղաքականությունը, զորեղ է անելու արվեստը, երաժշտությունը: Եվ այս առումով մեր կոնսերվատորիայում կրթվող սերունդները կարող են լուրջ ծառայություններ մատուցել հայրենիքին:

– **Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի բազում շրջանավարտներ հանդիսանում են աշխարհի տարբեր երաժշտական կատարողական եւ կրթական օջախների առաջատար աշխատուժը:**

– Այո: Եվ ինչո՞ւ անպայման նախատել... Նրանք բոլորն էլ մեր սաներն են, մեր պարծանքը: Ստեղծագործելով արտերկրում նրանք բարձր են պահում հայ երաժշտի, հայրենիքի, մեր կոնսերվատորիայի անունը: Չեն խզում կապերը մայր բուհի հետ, գալիս են՝ բերելով նորաշունչ ինֆորմացիա աշխարհի երաժշտական անցուդարձից... Նման շրջանառումը առողջ, բնական եւ անհրաժեշտ ընթացք է: Հայրենասեր կարելի է լինել եւ հայրենիքից դուրս, ինչպես եւ ապրելով սեփական երկրում կարելի է անտարբեր լինել նրան... Բացի այդ, համոզված եմ, որ գթասրտությունը եւ խոնարհամտությունը նույնպես իրական հայրենասիրության անվիճելի առաքինություններն են: Հատկապես քրիստոնյա ազգի համար: Եվ մենք պիտի մեր երիտասարդներին դաստիարակենք նախ եւ առաջ այդ ոգով:

– **Մեր կոնսերվատորիան հանրապետության եզակի բուհերից է, եթե ոչ բացառիկը, ուր շարունակում են դասավանդել պատկառելի տարիքի մեծահամբավ մանկավարժներ:**

– Գործ ունենք արվեստի մարդու հետ: Միշտ պետք է հիշել դա, եւ բոլոր փոփոխությունները ու «հեղափոխությունները» անել սահուն, ժամանակի ընթացքում, մարդկայնորեն: Ես մեծապես արժեւորում եմ մեր բոլոր մեծատարիք մանկավարժների, պրոֆեսորների երկար տասնամյակների անուրանալի վաստակը: Նրանց ջանքով է, որ Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիան այսօր, ինչպես իրավացիորեն նշեցիք, Թամար, հանդիսանում է հայ ազգային պրոֆեսիոնալ երաժշտարվեստի երեւելի կրթօջախ: Եվ ընդհանրապես, սերնդափոխությունը պարզեմ չէ, երբ շրջապատված ես մասնագիտականորեն կարող ներուժով:

– **Այսօր շատ է խոսվում հայ ազգի ներկայիս եւ հետագա հոգեւոր-մշակութային նկարագրի, հեռանկարների կամ դրանց բացակայության մասին:**

– Աշխարհում գոյություն ունի հետաքրքիր միտում. գիտնականները նկատել են, որ յուրաքանչյուր 50 տարի Արեւմուտքը շրջադարձ է կատարում դեպի Արեւելք՝ սնվելու նրա աշխարհընկալման, բարոյափիլիսոփայական, էթիկական սուբստանցիաներով: Ապա իր չափի մեջ յուրացնում է դրանք, սպառում ու դարձյալ շրջվում դեպի Արեւելք: XXI սկիզբը՝ նման հերթական «պտույտի» ժամանակահատվածն է: Մենք հայերս, աշխարհի համար ըստ էության կարող ենք լինել շատ «հարմար» Արեւելք՝ որպես հին քաղաքակրթություն, որպես հնադարյա մշակույթ ունեցող ազգ, որպես քրիստոնյա... Առավել եւս, որ որոշակի առումով գտնվել ենք եւ գտնվում ենք հիշյալ երկու աշխարհամասերի խաչմերուկում: Եվ եթե մենք այսօր արդիականության շնչով պահպանելով մեր ազգայինը, կարողանանք պրոֆեսիոնալ ամենաբարձր մակարդակով սնել մեր հոգեւոր անդաստանը, մշակույթի զարգացման ընթացքը, ապա շատ հետաքրքրական ու գրավիչ կդառնանք աշխարհի համար: Երաժշտարվեստի բնագավառում դա լուրջ կայացման եւ մասնագիտական մեծ ապագայի երաշխիք է:

– **Այս դիտարկումներն, անշուշտ, վերաբերում են ինչպես մշակութային լայն դաշտին, այնպես էլ Երեւանի Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի՞ն...**

– Ես վստահ եմ: Ամեն ինչում: Պրոֆեսիոնալիզմ, հայրենասիրություն եւ ամենակարեւորը՝ մարդասիրություն. սրանք են այն խարիսխները, որոնց առկայության դեպքում կարող ենք վստահ լինել վաղվա օրվա համար: Եվ հայրենիքի, եւ հայրենյաց երաժշտական մայր բուհի:

Զրույցը վարեց
ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԸ

ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀ

Ունկնդիր պարզ, նախնական բնության ձայնին

Մառլեն Մարկոնի՝ չինական վրձնի աշխատանքներ

«Այս բուռն եւ միեւնույն ժամանակ կարգավորված գեղեցկագրի արմատները գալիս են հեռվից, մի դպրոցից, որի ուսուցիչը դեռ ուսուցիչ է եւ աշակերտներն էլ՝ աշակերտ: Նրանք նախ եւ առաջ սովորում են չշտապել բնության քաոսի մեջ, ճանաչել սկզբնածին նշանները, դրանցով վերարարել աշխարհը՝ համաձայն իրենց ներքին չափանիշների: Սա է Մառլենի արվեստը՝ վարպետություն, խստապահանջություն, զգայականություն, մետաքսի, օդի պես թափանցիկ մակերեսի վրա խաղացող բյուրավոր գույներ»: (Սիլվերիո)

Ծնունդով մալթացի իտալուհի Մառլեն Մարկոնիին՝ սիրահարված արվեստին եւ հատկապես գեղանկարչությանը, ճակատագիրն աշխարհը շրջելու, տարբեր ժողովուրդների մշակույթների հետ առնչվելու հնարավորություն ընձեռեց: Նրա կյանքում շրջադարձային եղան Պեկինում, Հոնկոնգում, Հանոյում եւ Մալայզիայում ապրած տարիները: Արեւելքը հետաքրքրեց եւ գերեց նրան իր խորհրդավորությամբ: Թերեւս հրապուրվելով բնության ծոխությամբ եւ գունեղությամբ՝ նա որոշեց զբաղվել նկարչությամբ եւ Հանոյում ապրելու տարիներին ավարտեց Վիետնամական արվեստների եւ արհեստների քոլեջը, որտեղ եւ սովորել է նկարել մետաքսի վրա: Կուալա Լումպուրում աշակերտում է չինական վրձնի գեղանկարչության լավագույն ուսուցչին՝ Չոնգ Չեն Չուանին:

Այժմ Մառլեն Մարկոնին ապրում է Երեւանում իր ամուսնու՝ Հայաստանում Իտալիայի դեսպան Ջորջիոյի հետ: Էությամբ Մառլենն աշխույժ ու կրակոտ կին է, իսկ նրա արվեստը պարզ ու անպաճույճ, ամենաուշագրավը նրա արվեստում թեթեւությունն է, գույները թափանցիկ են, հստակ: Գունային տարածությունը լեցուն է թրթռուն, կենսական լիցքերով, բնության նախնական ու պարզ ընկալումով: Ներդաշնությամբ, խաղաղությամբ ու սիրով հագեցած՝ Մառլենի նկարչությունը բնապաշտական մի յուրօրինակ ծեսի է նման... Այս տպավորությունները ստացա Երեւանի «Առաջին հարկ» պատկերասրահում կազմակերպված նրա անհատական աշխատանքների ցուցահանդեսից: Այս ցուցադրությունը նաեւ բարեգործական ակցիա էր, վաճառքից ստացված գումարը նախատեսված էր փոխանցել մայր Թերեզայի երեւանյան գրասենյակի ֆոնդին: Ներկայացված աշխատանքների տպագրված բացիկները վաճառվում էին, որոնցից ստացված հասույթի մի մասը պիտի տրամադրվեր վերոհիշյալ ֆոնդին: Չինական գեղանկարչությունը ներկայացնելու փորձեր մեզանում քիչ են եղել, եւ էքսպոզիցիան կազմակերպելիս՝ ցուցասրահի աշխատակիցներին օգնել է գեղանկարիչ Աշոտ Կիրակոսյանը, որ դեռեւս Մոսկվայում Սուրիկովի անվան գեղարվեստի ինստիտուտում սովորելու տարիներից մասնավոր հետաքրքրություն է ցուցաբերել արեւելքի՝ չինական, ճապոնական գեղանկարչությանը եւ բավականին հանգամանալից այն ներկայացրեց մեզ: Առաջին հայացքից պարզ թվացող չինական նկարչությունը, սակայն ուրույն տեխնիկա է պահանջում եւ մեծ վարպետություն: Գլխավորը՝ ուզածդ պատկերը վրձնի մեկ հարվածով ստանալ: Այս տեխնիկային տիրապետելու համար երկար ժամանակ պետք է սովորել եւ համառ աշխատասիրություն է անհրաժեշտ: «Շատ հայտնի պատմություն կա. չինացի մի նկարչի գործ են պատվիրում, որը նա կատարում է հինգ րոպեում: Իր այս աշխատանքի համար պահանջում է մեծ գումար: Երբ պատվիրատուն զարմանում է, նա հանգիստ պատասխանում է. «Սա այս հինգ րոպեն չէ միայն, սա իմ ամբողջ կյանքն է՝ ավելացրած այս հինգ րոպեն»: Չինացի վարպետներն ամբողջ կյանքը սովորում են եւ միայն հասուն տարիքում են կարողանում կատարելապես տիրապետել տեխնիկային եւ արվեստի յուրահատուկ գաղտնիքներին:

Նրանց համար աննշան ոչինչ չկա

եւ ամեն ինչ իմաստավորված է. հատուկ եղանակով են պատրաստվում վրձինները, ներկերը: Չին վարպետների վրձինները բարձրորակ փայտից են, ձեռքի աշխատանքով կատարված, ձիու պոչի կամ սպիտակ արջի մազից: Ամենաորակյալ եւ թանկ թուղթը ստանում են Չինաստանի լճերից մեկում աճող բույսերից: Այն գեղանկարչությունը սերտորեն առնչվում է չինական փիլիսոփայական մտքին: «Բնությունը հավերժ է, մարդը նրա մի փոքր մասնիկն է եւ չի կարող երբեք հասնել բնության գաղտնիքներին: Ահա թե ինչու չին նկարիչները բնությունը շատ ավելի մեծ են պատկերում, մարդուն՝ փոքր: Չինաստանում կան ծառի, ծաղկի նկարիչներ: Եվ սա նույնպես գալիս է նրանց կենսափիլիսոփայությունից. այս արարածները եւս բնության մասնիկներ են, եւ նույն տեղն ունեն ինչպես մարդը, գայլը, ծառը: Սա բնապաշտական արվեստ է, որտեղ կարեւորվում է սովորաբար աննշան համարվող յուրաքանչյուր մանրուք»:

Սերն այցելում է ճանաչելուց հետո միայն: Իսկ Արեւելքը սիրելու համար միայն ապրելը քիչ է, պետք է հասկանալ եւ սովորել. «Մառլենը տեսավ ու սիրեց այս աշխարհը եւ [illegible] այդպես նկարել: Նա ուշ տարիքում սկսեց նկարել, եւ դա իր առավելությունն է, քանի որ չին նկարիչները ծաղկում են եւ հասնում կատարելության հասուն տարիքում: Նա շատ զգայուն է եւ նրբորեն է ընկալում շրջապատող բնությունը», ասում է Աշոտ Կիրակոսյանը:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

«Հայաստան. Քրիստոնյա ճարտարապետության 1700 տարին»

Հայաստանում քրիստոնեության պետական կրոն հռչակման 1700-ամյակի առթիվ «Մուղնի» հրատարակչատունը լույս է ընծայել «Հայաստան. Քրիստոնյա ճարտարապետության 1700 տարին» գեղատիպ հատորը Մուրադ Հասրաթյանի եւ Զավեն Սարգսյանի հեղինակությամբ: Առաջինը հայկական ճարտարապետության դոկտոր է եւ խորապես ուսումնասիրել է հայկական ճարտարապետությունը: Երկրորդը՝ Փարաջանովի տուն-թանգարանի տնօրենն է եւ սքանչելի լուսանկարիչ:

Գրքի ներածության մեջ Հասրաթյանը հանգամանալից ներկայացրել է հայկական ճարտարապետության երկար ուղին պատմական եւ գիտական ամուր հենքի վրա: Իսկ Սարգսյանն իրեն հատուկ ոճով եւ արվեստով ընթերցողին է փոխանցել հայկական եկեղեցիների հանդեպ ունեցած իր սերը: Նրա լուսանկարները խոսուն են ու գեղեցիկ:

Ըստ «Յառաջ» օրաթերթի, որն այս լուրը հաղորդում է, հատորը տպագրվել է Մոնրեալում (Կանադա) «Թրիա» ընկերության կողմից հայերեն եւ անգլերեն՝ Ռազմիկ Հեքիմյանի հովանավորությամբ: Գունավոր լուսանկարներով եւ աննման ճաշակով հրատարակված գրքի արժեքն է 50 ամերիկյան դոլար:

Ավելացնենք, որ «Մուղնի» հրատարակչությունը Մեսրոպ արք. Աշճյանի նախաձեռնությամբ է ստեղծվել, նպատակ ունենալով լույս ընծայել հոգեւոր, գրական եւ մշակութային արժեքավոր գործեր: Ավելացնենք նաեւ, որ նման մի հատոր, բայց սեւ-սպիտակ նկարներով տպագրվել էր 1965 թ.-ին Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության միջոցով հոգելույս Տ.Տ. Վազգեն Ա կաթողիկոսի օրերին:

Հ. Ծ.

ՆԿԱՐՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

Շուկա

Գնումները որպես հաճելի ժամանց Երիցյանների հանրախանութում

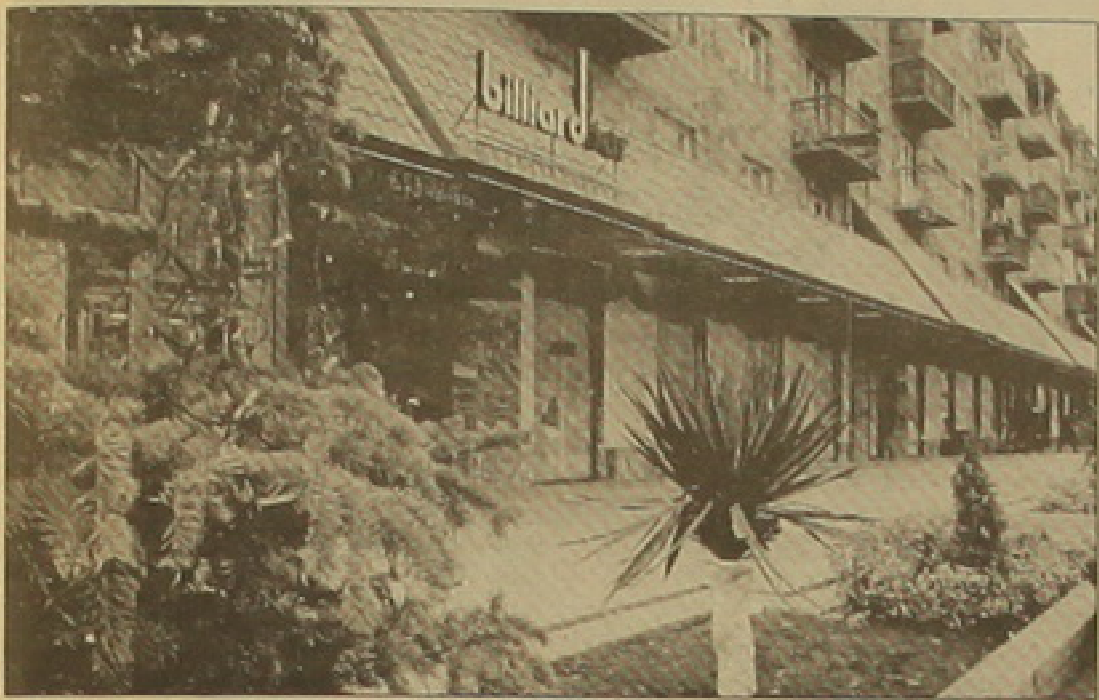

Մեզանում գնումներ կատարելը ժամանակատար եւ անհնորհակալ մի զբաղմունք է, հատկապես այս օրերին: Այդ իսկ պատճառով մեզ համար հաճելի անակնկալ էր, երբ այցելեցինք «Երիցյան եւ որդիներ» հանրախանութը: Փափազյան փողոցում գտնվող «Երիցյան եւ որդիներ» սուպերմարկետը շրջակայքի բնակիչներին հայտնի է վաղուց: 1994 թ. թիվ 501 խանութի վարիչ Ալբերտ Երիցյանը ձեռք բերեց այդ խանութը եւ ձեռնամուխ եղավ դրա վերակառուցմանը:

Ալբերտ Երիցյան. «Արտասահմանում նախանձով էի նայում սուպերմարկետներին եւ երազում այդպիսին ստեղծել մեզ մոտ: Ինչպես տեսաք, մեր սուպերմարկետը բոլոր առումներով համապատասխանում է միջազգային չափանիշներին: Իմ նպատակն է ընդլայնել մեր գործունեությունը, ստեղծել նոր աշխատատեղեր, բարեկարգել շրջակա տարածքը»:

Սուպերմարկետում աշխատողների ընդհանուր թիվը 98 է: Դրանցից 42-ն աշխատում է վերջերս նորոգված բաժնում, որի աշխատանքները սկսվել են 7 ամիս առաջ: Այսօր արդեն այստեղ մսի, աղցանների եւ կիսապատրաստի ուտելիքների հատուկ վաճառասրահ է բոլոր անհրաժեշտ ծառայություններով՝ նորագույն սառնարաններ, լաբորատորիա, տեսակավորման, պահպանման բաժիններ: Այդ բոլորի հետ մեկտեղ ստեղծված են աշխատողների հիգիենայի ապահովման բոլոր անհրաժեշտ պայմանները՝ ցնցուղ եւ հանդերձարան: Ինչպես մեզ հայտնեց սուպերմարկետի կողմից ընտրված խոհարարը՝ սրահին առաջարկում է շուրջ 70-80 աղցանների եւ այլ կիսապատրաստի սննդի տեսակներ: Երեւանյան անշուք մայթից, որը դեռ շատերն են հիշում, սուպերմարկետի տարածքը, շնորհիվ Ալբերտ Երիցյանի ջանքերի եւ միջոցների, վերածվել է բարեկարգ, ընդարձակ, լուսավոր եւ ծավալուն տարածքի՝ եղեւնիներ, բուսական ծածկույթ, տոնական զարդարանք: «Երիցյան եւ որդիներ» ընկերության նախագահը մտադիր է նաեւ նորոգել շենքի մյուս՝ բակի կողմի տարածքը: «Կարծում եմ, որ սա կլինի մեր թաղամասի լավագույն փողոցը», համոզմունք հայտնեց Ալբերտ Երիցյանը: Նա տեղեկացրեց, որ նույն սուպերմարկետի տարածքում եկող տարվա ընթացքում կբացվեն մակարոնեղենի, հացաբուլկեղենի, կաթնամթերքի փոքր արտադրություններ, ինչի շնորհիվ աշխատատեղերի թիվը կհասնի 200-ի:

Մեր հանդիպման ընթացքում «Երիցյան եւ որդիներ» ՍՊԸ-ի նախագահը ներկայացրեց ընկերությանը պատկանող «Աբենք» մսամթերքի արտադրության ձեռնարկության գործունեությունը, թողարկված արտադրանքի տեսականին ու որակական հատկանիշները:

«Աբենքը» սկսել է արտադրանք թողարկել 8 տարի առաջ: Այն ժամանակ արտադրվող 3 տեսակի երշիկների փոխարեն ներկայումս արտադրատեսակների թիվն անցնում է 7 տասնյակից: Ընկերությունը հիմնականում օգտագործում է տեղական միս, որի որակը մինչ ընդունումը մի քանի անգամ ստուգվում է գործարանում: Իսկ արտադրանքի որակը փորձաքննություն է անցնում Առողջապահության ազգային ինստիտուտում: Արտադրամասերում խստորեն պահպանվում է մաքրությունը, իսկ աշխատակիցները պարտադիր անցնում են պարբերական բուժզննում: Կիրառվում են մսամթերքի արտադրության գերմանական եւ ռուսական որակյալ տեխնոլոգիաներ ու սարքավորումներ: Արտադրական հզորությունները պարբերաբար բարձրացվում են: Օրինակ, վերջերս ձեռնարկությունը ձեռք է բերել վակուումային փաթեթավորման սարք եւ համակարգչային կշեռք: Վակուումային փաթեթավորումը, բացի էսթետիկ նշանակությունից, նպաստում է նաեւ արտադրանքի պահպանման ժամկետի երկարացմանը:

«Աբենք» ապրանքանիշով արտադրատեսակները որակի գնահատական են ստացել նաեւ միջազգային կազմակերպություններ կողմից: Ձեռնարկությունն արժանացել է ISO-9002 որակի միջազգային սերտիֆիկատի, ֆրանսիական SPI (Արդյունաբերողների աջակցության ասոցիացիա) կազմակերպության ոսկե մեդալին: Այս մրցանակը 200 տարի առաջ սահմանել է Նապոլեոն Բոնապարտը եւ նպատակ է ունեցել խթանել երկրի տնտեսությունը: «Աբենքը» լավագույն որակի համար արժանացել է նաեւ Հայաստանի կառավարության մրցանակին:

Ալբերտ Երիցյանը տեղեկացրեց, որ «Աբենքում» աշխատում են 72 հոգի: Ինչպես նրանք, այնպես էլ «Երիցյան եւ որդիներ» սուպերմարկետի աշխատակիցներն, ի տարբերություն բազմաթիվ այլ մասնավոր կառույցների, բարձր աշխատավարձ են ստանում: Փոխարենը նրանք աշխատում են անմնացորդ նվիրումով եւ պատասխանատվության զգացումով:

Գ.

Մարզական

Ազգային առաջնություններում

ԱՆԳԼԻԱ

Առաջատարը «Նյուքասլն» է

Եվրոպական առաջատար ֆուտբոլային երկրներում շարունակվում են առաջնությունները: Բավական անհաշտ եւ անզիջում պայքար է ծավալվել Անգլիայի առաջնությունում, որտեղ առաջատարների շարքում նեղվածք է: Առաջին շրջանի ավարտից մեկ տուր առաջ աղյուսակը 36 միավորով գլխավորում է «Նյուքասլը», որը հյուրընկալվելիս 4-3 հաշվով պարտության մատնեց «Լիդսին»:

Տուրի կենտրոնական խաղը կայացավ Լիվերպուլում, որտեղ դաշտի տերերը հյուրընկալել էին «Արսենալին»: «Լիվերպուլը» ձեռքից բաց թողեց աղյուսակը գլխավորելու հիանալի հնարավորությունը՝ զիջելով մրցակցին 1-2 հաշվով: Խաղի հերոսը «Արսենալի» ֆուտբոլիստ Ֆրեդերիկ Յունգբերգն էր, որը նախ 11 մ «վաստակեց», ապա եւ 2-րդ գնդակը խփեց: 11 մ հարվածն անվրեպ իրացրեց Տյերի Անրին, որը 16 գնդակով շարունակում է գլխավորել առաջնության լավագույն ռմբարկուների ցուցակը: Հաղթանակի շնորհիվ «Արսենալը» վաստակած միավորներով (33) հավասարվեց «Լիվերպուլին» եւ զբաղեցնում է 2-րդ տեղում: Նշենք է, «Լիվերպուլը» մեկ խաղ պակաս է անցկացրել: 5-րդ հորիզոնականը զբաղեցնում է «Մանչեսթր Յունայթեդը» (30 միավոր), որը հաղթեց «Սաութհեմփթոնին» 6-1:

ԲՐԱԶԻԼԻԱ

Չեմպիոն առաջին անգամ

Բրազիլիայում հայտնի դարձավ ֆուտբոլի ազգային առաջնության հաղթողը: Առաջին անգամ չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ «Ատլետիկու Պարանաենսե» թիմը, որը եզրափակիչ 2-րդ խաղում էլ հաղթեց «Սան Կաետանո» թիմին: Միակ գնդակը 66-րդ րոպեին խփեց Ալեքս Մինեյրուն, որն աչքի էր ընկել նաեւ թիմերի առաջին խաղում՝ դառնալով «հեթ-տրիկի» հեղինակ: «Ատլետիկուն» դարձավ Պարանա նահանգի 2-րդ ակումբը, որն արժանանում է չեմպիոնի կոչմանը: Նախկինում նման հաջողության հասել էր «Կորիտիբան» (1985 թ.): Իսկ «Սան Կաետանո» արդեն 2-րդ տարին հանդես է գալիս եզրափակիչում: Անցյալ տարի թիմը 1-3 հաշվով զիջել էր «Վասկու դա Գամային»:

Ալեքս Մինեյրուն 17 գնդակով դարձավ իր թիմի լավագույն ռմբարկուն: Հետաքրքիր է, որ նրան վարձավճարով «Ատլետիկուին» էր տրամադրել «Կրուզեյրոն», որին մինչեւ այս տարվա ամառը մարզում էր Բրազիլիայի հավաքականի ներկայիս մարզիչ Լուիզ Ֆելիպե Սկոլարին: Հենց վերջինիս առաջարկով էլ հարձակվողին տրամադրել էին նորընծա չեմպիոնին: Մինեյրուն հատկապես արդյունավետ գործեց ավարտական չորս խաղերում՝ խփելով 8 գնդակ: Նա հույս ունի, որ հավաքականի գլխավոր մարզիչն իրեն կհրավիրի Բրազիլիայի հավաքական: Մինեյրուի տրանսֆերային գինը բնավ էլ բարձր չէ (մոտ 2 մլն դոլար), սակայն կա մի պայման. նոր ակումբը նրան պարտավոր է ամսական 110 հազար դոլար աշխատավարձ վճարել:

Մեկնարկը տրվեց

Չեխիայի երկու քաղաքներում՝ Պարդուբիցեում եւ Գրադեց-Կրալովեում երեկ մեկնարկեց տափօղակով հոկեյի աշխարհի երիտասարդական 26-րդ առաջնությունը: Աշխարհի չեմպիոնի կոչումը վիճարկող 10 հավաքականները նախնական փուլում բաժանվել են 2 խմբի: Առաջինում ընդգրկված են Չեխիայի, Շվեդիայի, ԱՄՆ-ի, Սլովակիայի, Բելառուսի, երկրորդում՝ Ֆինլանդիայի, Կանադայի, Շվեյցարիայի, Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի հավաքականները: Յուրաքանչյուր խմբից 4 լավագույնները կշարունակեն պայքարը քառորդ եզրափակիչում: Չեմպիոնը կորոշվի 2002 թ. հունվարի 4-ին:

Հայ ֆուտբոլիստը «Քիմիկում»

Ստավրոպոլի «Դինամոյի» հարձակվող Անդրանիկ Բաբայանը փորձաշրջան է անցնում Ձերժինսկի «Քիմիկում», որն ուսումնամարզական հավաք է անցկացնում Տուապսեում: Անդրանիկն արդեն հասցրել է գոլի հեղինակ դառնալ Պոլտավայի «Դինամոյի» հետ ընկերական խաղում: 26-ամյա ֆուտբոլիստը նախկինում հանդես էր գալիս Աստրախանի «Վոլգար Գազպրոմ» թիմում, իսկ անցյալ մրցաշրջանում նա իրեն հիանալի դրսեւորեց Ստավրոպոլի «Դինամոյում»:

«Սովետսկի սպորտի» դափնեկիրները

«Սովետսկի սպորտ» թերթի անցկացրած հարցման արդյունքներով խորհրդանշական «Սելտա» թիմի կիսապաշտպան Ալեքսանդր Մոստովոյը ճանաչվել է 2001 թ. Ռուսաստանի լավագույն ֆուտբոլիստ: Նա վաստակել է 550 միավոր: 2-րդ տեղում է Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» դարպասապահ Ռուսլան Նիգմատուլինը (480 միավոր): Լավագույն եռյակը եզրափակել է նրա խաղընկեր Մարատ Իզմայլովը (218):

Հարցման միջոցով որոշվել է նաեւ Ռուսաստանի առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստը: Նախապատվությունը տրվել է Ռուսլան Նիգմատուլինին (595 միավոր): Հաջորդ տեղերում են Մարատ Իզմայլովը (433) եւ սպարտակցի Եգոր Տիտովը (259):

Հարցմանը մասնակցել են բարձրագույն խմբի 178 ֆուտբոլիստներ (յուրաքանչյուր թիմից՝ 11-ական), 16 թիմերի գլխավոր մարզիչներ, արտասահմանում հանդես եկող 20 լեգեոներներ եւ առաջատար 100 լրագրողներ:

Բաժինը վարում է
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՀԵՏԱՔՆՆՈՂ ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Դիմէք «Ինֆորմացիայի ազատության կենտրոն», երբ պաշտոնյաները չեն պատասխանում Ձեր դիմումներին:

Հասցե. ք. Երեւան, Դեղատան փ. 4, բն. 1ա

Հեռ. (3741) 524105, 529240

էլ. փոստ

shushan@iternews.am

Հայտարարություն

Թարգմանություններ արաբերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, ռուսերեն եւ ռուսերեն լեզուներից հայերենի (արեւելահայերեն-արեւմտահայերեն), դասական-գրաբարյանական ուղղագրություններ), նաեւ՝ խմբագրական, սրբագրական եւ հրատարակչական աշխատանքներ: Որակյալ եւ բարեխիղճ կատարում:

Հեռ. 53-20-29

48-52-16

Գեւորգ

Վաճառվում է

Ամասիայի ռեստորան-ճաշարանի երկհարկանի շենքը կառուցված 1971 թ., ընդ. մակերեսը 600 քմ: 1988 թ. երկրաշարժից հետո շենքի կրող պատերը, միջնապատերը եւ ծածկը վնասված են: Վաճառքի գինը 1.000.000 դրամ: Ցանկացողները դիմեն գյուղ Ամասիա, 22-39 հեռախոսահամարով կառավարությանը:

Լուծարվում է

«Մարտունու հասարակական սննդի կազմակերպում եւ իրացում» ԴՉ-Ն, վկայական 01Ա 038259, գրանցված 12.12.97 թ., գրանցման համարը 76.070.00494, ծածկագրության կոդը 37388772:

Պարտատերերը 2 ամսվա ընթացքում դիմեն լուծարային հանձնաժողովին:

Հասցեն՝ ք. Մարտունի, Աբովյան 1

Լուծարվում է

«Մարտունու գյուղմթերքների եւ հումքի մթերման, գնման եւ իրացման» ԴՉ-Ն, վկայական 01Ա 020302, գրանցված 27.11.95 թ., գրանցման համարը 76070.00261, ծածկագրության կոդը 37167388:

Պարտատերերը 2 ամսվա ընթացքում դիմեն լուծարային հանձնաժողովին:

Հասցեն՝ ք. Մարտունի, Սայաթ-Նովայի 39

Լուծարվում է

«Գավառի հասարակական սննդի կազմակերպում եւ իրացում» ԴՉ-Ն, վկայական 01Ա 040374, գրանցված 18.03.98 թ., գրանցման համարը 25.070.00762, ծածկագրության կոդը 37407251: Պարտատերերը 2 ամսվա ընթացքում դիմեն լուծարային հանձնաժողովին:

Հասցեն՝ ք. Գավառ, սպառողական ընկերության շենք

Ի գիտություն Հայէներարտբանկի եվրո գամբյուղի մեջ մտնող արտարժույթներով հաշիվներ ունեցող հաճախորդների

Կանխիկ եվրոյի շրջանառության հետ կապված մինչեւ 03.01.2002 հաճախորդի կողմից այլ ցուցում չստանալու դեպքում Հայէներարտբանկը նախատեսում է փակել եվրո զամբյուղի մեջ մտնող արտարժույթներով հաշիվները, իսկ հաշիվներին մնացորդի առկայության դեպքում՝ մնացորդները փոխարկել եվրոյի եվրազամբյուղի արտարժույթների համար սահմանված միջազգային փոխարժեքով՝ անվճար բացելով եվրո հաշիվներ:

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Աղաբեկոֆ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արմենբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 528986

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստոմյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112, (09) 429412

Ասպեկ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ն. Քոչար 21/1, բն. 37
Հեռ.՝ 571218

Արժեթղթեր Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության 5բ
Հեռ.՝ 525801, 581578

Աէրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան, Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 45ա
Հեռ.՝ (051) 40297

Այս Էդգուանի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 2/8
Հեռ.՝ 524357, 151820

Ինվեստէմ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Չարենց 8, բն. 30բ
Հեռ.՝ 567767, 582478, 562404

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 569680, 526417

Նորդ-Վեստ-Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 247
Հեռ.՝ (041) 30868

Ս.Գ.Ա. ՍՊԸ
ք. Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ (041) 22184, (051) 23109

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Նալբանդյան 50/ 26
Հեռ.՝ 521812, 521051, 528778

Վիժնեո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24, բն. 5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտեն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

Աղաբեկոֆ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Լուծարվում է

«Գյուղական մալթինոդել տանտղությունների միություն» ընկ. ՀՀ Ներկայացուցչություն:

ՀՎՀՀ 02548769

Գրանցման համարը 286 060 02665

Վկայականի համարը 045895/02.08.1999 թ.

Հեռ. 53.91.97

Հասցե՝ Մաշտոցի 30/28

Պարտք ու պահանջ ունեցողներին դիմել լուծարային հանձնաժողովին երկու ամսվա ընթացքում:

For Your Internal News of Armenia
Log on to
www.azg.am
In English, Russian, Armenian and Turkish

Հայտարարություն

Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ին պահանջվում են հավաքագրող-հսկիչներ:

Աշխատանքային պարտականություններ

- Իրենց ամրացված տեղամասերում բնակչությունից սպառված ջրի դիմաց վարձավճարի հավաքագրում
- Ջրամատակարարման եւ ջրահեռացման գոյություն ունեցող կարգի պահպանում

Ներկայացվող պահանջներ

- Բարձրագույն կամ միջնակարգ մասնագիտական կրթություն
- Մարդկանց հետ աշխատելու ունակություն
- Կազմակերպչական կարողություն
- Դրամական միջոցների մուտքագրման կարգի պահպանում

Վարձատրություն

- Վարձատրությունը գործարքային է, կախված հավաքագրված գումարի չափից

Թեկնածուն պետք է ներկայացնի հետեւյալ փաստաթղթերը

- Անձնագիր, ինքնակենսագրություն, ինքնակենսագրություն, դիպլոմի /ների/ պատճեն, աշխատանքային գրքույկ, 2 լուսանկար

Դիմումների ներկայացման վերջին ժամկետն է 2002 թ. հունվարի 31-ը:

Հասցեն՝ Երեւան, 375025, Աբովյան 66ա, Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ կադրերի բաժին, հեռ. 56-93-29:

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2001 թ. դեկտեմբեր 25-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Համ. ABBR	Ցուցակ Listed	Գնում* Bid: Լավագույն գին Best price	Գնում* Bid: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Գնում* Bid: Խանակ Total qnt.	Վաճառք* Ask: Լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Խանակ Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: Նվզ. գին Day low	Կատարված գործարքներ Transactions: Առավ. գին Day high	Կատարված գործարքներ Transactions: Միջ. կշռ. գին Avg. price	Կատարված գործարքներ Transactions: Փոփ.% Avg%	Կատարված գործարքներ Transactions: Ծավալ (հազ. դրամ) Volume
ՉԱՓԻՉ-1 (ԱՐԹԻԿ)	ACHI	B											
ԱՐԱԳԱԾ ԲԱՄԲԱԿԱԳՈՐԾ. Ա/Մ	AGBM	B											
ԱՅՐՈՒՄԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	APAH	B											
ԱՊԱԿԵԿՈՒԻԿՈ	APAK	B											
ՀԱՅ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐԻ ԸՆԿ.	ARBC	B											
ԱՐԴԻՆ ԷԼ.ՄԵՔ.ԳՆ (ՎԱՆԱՁՈՐ)	ARDV	B											
ԿՈՆՅԱԿԻ ԱՐԱՔՍ ՖԱ	ARKF	B											
ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ	ARSL	B											
ԱՐՏԵՔՍ	ARTX	B											
ԱՐՓԱ ՍԵՎԱՆ	ASEV	B	1,000.0	1,000.0	1								
ԱՍՏԵՂՆԱՄԱԾ (ԱՐԹԻԿ)	ASTM	B											
ԱՎՏՈԱԳՐԵԳԱՏՆԵՐԻ ԳՆ	AVAG	B											
ԱՎԻԱՀԱՄԱԼԻՐ	AVHM	B	90.0	90.0	80								
ԱՎՏՈԲԵՌՆԻԿՈ	AVTB	B											
ԱՎՏՈՄԱՏԻԿԱ ԳՆ	AVTM	B	300.0	300.0	1								
ԻՋԵՎԱՆԻ ԲԵՆՏՈՆԻՏ Կ/Տ	BENT	B											
ԲՀԵՄ ՊԼԱՍՏ	BHSP	B											
ՉԱՐԵՆՑ. ԳՈՐԾԻՔԱՇԻՆ. ԳՆ	CHGG	B											
ԿԱՊԻՏԱԼ ՄԵՆԵՋՄԵՆԹ	CPMT	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՐՏ. ՋՐ. Ա/Կ	DAJK	B											
ԴԱՍՏԱԿԵՐՏԻ ԲՈՒԺՏԵԽ. ԳՆ	DBJG	B											
ԴԻԼԻՋԱՆԻ ԱՌՈՂՋ. ՀԱ	DJAH	B											
ՁՈՒԼԱԿԵՆՏՐՈՆ	DZKT	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՉԱՓԳՈՐԾԻՔՆԵՐ	ECHS	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԱՐՔԱՇԻՆ. ԳՆ	ECSG	B											
ԵՐ. ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺԻՉՆԵՐԻ ԳՆ	EELJ	B											
ԵՐՖՐԻԶ	EFRZ	B	1,400.0	1,400.0	3								
ԵՐ. ՀԻԴՐՈՀԱՄՈՐԴԱԿ ԳՆ	EHHG	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ .	EJWG	B											
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ-7	EKB7	B											
ԵՐ. ԿԱՇՎԵ ԳԱԼԱՆՏԵՐԵԱՅԻ ՖԱ	EKGF	B											
ԵՐ. ԿԵՆՑԱՂԱՅԻՆ ՔԻՄԻԱՅԻ ԳՆ	EKQG	B				900.0	900.0	33					
ԷԼԵԿՏՐԱՊԱՐԱՏ	ELAP	B	470.0	470.0	10								
ԷԼԵԿՏՐՈՆ	ELEK	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՄՈՆՏԱԺ	ELMJ	B											
ԷԼԵԿՏՐԱՍԱՐՔ	ELSQ	B											
ԵՐ. ԼՈՒՍԱՏԵԽՆԻԿԱ	ELUS	B											
ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԶԱԿՈՇԻԿՆԵՐԻ ՖԱ	EMKFC0	B	500.0	500.0	100								
ԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	EMQR	B											
ԵՀԱՄ	EMTA	B											
ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՊԼԱՍՏՄԱՍ. ԳՆ	EPLG	B											
ԵՐԱԶ	ERAZ	B											
ԵՐ. ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԻ ԳՆ	ERJG	B							5,000.0	5,000.0	5,000.0		2,325.0
ԵՐԿԱԹԲԵՏՈՆ	ERKB	B							1,000.0	1,000.0	1,000.0		140.0
ԵՐ. ՇԱՄՊԱՅՆ ԳԻՆԻՆԵՐԻ ԳՆ	ESHG	B											
ՄԱԱՅԻՏ ԾԵՆ. ԳՆ (ԵՐԵՎԱՆ)	ETCG	B											
ԵՐ. ՏԵԽՆՈԼՈԳ. ՍԱՐՔ. ԵՐԻ ԳՆ	ETXS	B											
ՎԱՆ ԱՖ (ԵՐԵՎԱՆ)	EVAF	B											
ԵՐ. ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՆ - 1	EVGI	B											
ԱՆԻՎ	GANV	B											
ԳԱՌՆԻ	GARN	B											
ԳՈՐԻՍԻ ԳԱՄԱՄ	GGAM	B											
ԳԵԳԱՄԱ	GGMA	B											
ԳՅՈՒՄՐԻԻ ՄԱԻ ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ Կ/Տ	GMPG	B											
ՀԱՅԱԳՐՈՔԱՆԿ	HAGB	B											
ՀԱՇՎԻՉ	HASH	B	100.0	100.0	3,180								
ՀԱՏԻՍ	HATC	B											
ՀԱՅԾԽԱԽՈՏ	HATS	B	1,400.0	1,400.0	30								
Հ ԷՂ. ՀԱՅԱՍ ԳՐՈՒՊ	HEHG	B	450.0	450.0	10								
ՀԱՅԷԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱ	HELM	B											
ՀԱՅԿԱԲԵԼ	HKBL	B											
ՀԱՅՔԻՄՄԵՔԵՆԱ	HQMQ	B											
ՀԱՅՔ.ՇԻՆԱՆՅՈՒԹ	HSHN	B											
ՋԵՐՄՈՒԿ ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՐԻ ԳՆ	JHJG	B											
ԿԱՇԻ	KASH	B											
ԿԱՄՈՒՐՋՇԻՆ	KMSH	B											
ԿՈՆՆԵԿՏ	KNET	B											
ԿԱՆԱԿԱ	KNKA	B											
ՌԵԼԵ ԳՆ (ԿԱՊԱՆԻ)	KREL	B											
ՄԱՔՈՒՐ ԵՐԿԱԹԻ ԳՆ	MOER	B											
ՄԱՐՏՈՒՆԻՇԻՆ	MRSH	B							5,000.0	5,000.0	5,000.0		400.0
ՄԵՐՁՄՈՍԿՈՎՅԱՆ	MSKV	B											
ՄԱՍԻՍ ՏԱՓԱԿ	MSTB	B											
ՄԵՏՇԻՆ	MTSH	B											
ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆԻ ՏՐԻԿՈՏԱԺԻ ՖԱ	NBTF	B											
ՆԵՅՐՈՆ	NERN	B											
ՊԼԱՍՏԻԿ	PLAS	B											
ՊԵՏ. ՄԱՆԿ. ԳՐԱԵԿ. ԿԵՆՏՐՈՆ	PMGK	B											
ՓՈՔՐԻԿ ՆԱՐԵ	PQRN	B											
ՌԱՍՏՐ ԳՆ	RSTR	B											
ՌԵԶԻՍՏՈՐ	RZTR	B											
ՍԵԼԵՆԱ	SELN	B											
ՇԻՆՄԵՔԵՆԱՆՈՐՈԳՈՒՄ	SHMN	B											
ԵՐ. ՇՈՒՇԱՆ ՏԵՔՍՏԻԼ Կ/Տ	SHTK	B											
ԿԱՏԱՐՈՂ ՍԱՐՔ. ԳՆ	SKSG	B											
ՍԻՍԱԿԱՆ	SSKN	B											
ԻՆՏԵՐՍՏԱՆՈԿ ԳԱՉ	STAN	B											
ՏՈՒՄՊ	TASP	B											
ՏԱՎՐՈՍ	TAVR	B											
ՈՒԿՐՇԻՆ	UKSH	B											
ՄԻԱՎՈՐՎԱԾ ԲԱՆԿ	UNBK	B											
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ՖԱ	VAKF	B											
ՎԱԿՈՒՈՒՄԱՅԻՆ ԷԼԵԿՏՐԱՎԱԿ. ԳՆ	VEVG	B											
ՎԱՆՇԻԿ	VSHK	B											
ՎԻՏԱՄԻՆՆԵՐԻ ԳՆ	VTMG	B											
ԵՐԵՎԱՆ ԿԱՀՈՒՅՔ	YKHQ	B				8,000.0	8,000.0	1,000					
ԵՐ. ՊԱՀԱԾՈՆԵՐԻ ԳՆ	YPHG	B											
ԵՐ. ՌԵԼԵԻ ԳՆ	YRLE	B											
ԶԱՆԳԵԶՈՒՐԻ ՊՂՆՁԱՄՈԼԻԲԴԵՆ. ԿՈՄԲ.	ZNGP	B											

* Ցուցադրված գնման/վաճառքի հայտերի [illegible] Բոլոր գները ՀՀ դրամով:
** 4 նիշից կազմված համարները [illegible] Այն դեպքում, երբ 4 նիշից բացի նշված է C0, ապա դա ՍՊԸ-ի բաժնեմաս է:
Այլ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում www.armex.am

© Armex